

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 12 K.
 Félévre . . . . 6 K.
 Negyedévre . . . 3 K.
 Hirdetési díj: Egyhasábos
 pelitsor egyszeri hirdetése
 15 f. Közlemények sora 40 f.

**POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI,
 KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP**

Szerkesztőség és
 :: kiadóhivatal ::
Kösch Árpád
 könyvnyomdája
 Eperjes, Fő-u. 59.
 :: Telefon-szám 16. ::

Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
 □□ és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye. □□

Az a két redő.

Regényekben igen hatásos kiszínezi azt a lélekállapotot, mikor a hősnő vagy hős észreveszi arcán az öregedés első redőit. Egy átértett gyász, egy az egész egyént megrázó lélekrengés, a szenvedély egy perzselő kirobbanása után megjelennek a szemek körül azok a finom kis rovások, melyeket a költői nyelv szarkalábaknak nevez, melyekkel az Idő írja fel arcunk símaságára, hogy mulik a nyár. Ezek azonban nem oly elszomorítók, mint a korai túlélettség redői. Mint az a két redő, amit egészen fiatal fiúk piros ajka köré vésett a kora szenvedés, kora keserűség, — a háború.

Most, hogy a nagyháború harmadik évének léptünk küszöbére, szenteljünk egy pár pillanatot annak a két redőnek. Mit jelenthet az? Mit jelent az a két keskeny, mély vonal, mely két szomorú zárójelként fogja körül fiatal ajkunkat, mintha attól féltene, hogy sokat fogjuk élvezni ifjúságunk jogát, és többet találunk kacagni, mint amennyit kellene. Kacagni még nem felejtettünk el, de ma már nem olyan a kacajunk, mint két év előtt volt.

Az a két redő ezt jelenti elsősorban. Az olyan ember arcán szokott az megjeleni, akinek gyakorta van olyan érzése, mint az Arany János gazdájának, aki mikor látta, hogy minden reményét, a vetését, elveri a jég, felkapta a cséphadarót: ha te így Uram-Isten, hát én majd segíték! És segített a jégesőnek csépelni azt az életet, ami még le se volt aratva... A halál szérűjére vetett fiatalember korán érez ehhez hasonlót és az ajka körül megjelenik az a két redő. Meg kell jelennie, mihelyt megtanulja, hogy az élet javai közt az életnek van legkisebb értéke. A csecsemő agyvelősejtje kezdetben teljesen síma, de amint megtanítja életműködése egy-egy mozdulatra, a síma lapra rárovódik egy-egy redő. A fiatalembernek is, amint megtanulja az élet és halál vagyvagyát fel se venni, amint megtanulja a szívét annyira megkeményíteni, hogy ne ejtsen könnyet, ha leghűbb bajtársát mellette sújtja le a srappell-villám; mikor tudatára ébred, hogy amit eddig világokat formáló érzelmi-hatalomnak tartott: a szerelem, csak élettelen kis lidércfény az egymásra törő emberi indulat végtelen és enyészhetetlen lobogása mellett; mikor

megvilágosodik előtte, hogy az emberi elme istenfényűvé csiszolása, a tudás mezejének határtalan kiszélesedése mind csak azért van, hogy a kultura fia agyafúrta módon tudja leteríteni testvérellenét, mint Kain, — akkor a szájszél körül megjelenik az a két redő. A kijózanodás, elfanyarodás két siralmas karcolása. Úgy hat ez, mint két iromba karmolás letörülhetetlen nyoma egy selyemsíma lilionszín női arcbőrön... Akik végig-úsztuk azt az érzéshullámzást, amit a kétéves világháború zajlasztott végig a lelkeken, ott találjuk az ajkunk körül azt a két finom kis redőt.

Nem szabad megjedni tőle. Örök emlékül kaptuk azt a legnagyobb háborútól.

(1916. július 25.) *Hunyady K.*

Jegyzetek a hétről.

A történelem regenerálódik. Olyan kézzelfogható valósággal, kristálytisztá hasonlósággal nyilvánul meg néha a jelenben a múlt, hogy kényszerülünk ezt észrevenni, bár nem igen vagyunk szokva hozzá. Mint tengerszem tükrében a parti sötét fenyvesek, mint a lélek mélyén az emlékezés, mint a bebörtönözött gondolatvilágában az erény jogainak világossága.

édes apuskánkat, fojtsd el, fojtsd el akkor keserű könnyeidet te jó anya, ne vegyék észre hasadó szíved mérhetetlen fájalmát. Simogasd meg arany hajfürtjeiket, ahogy édes apuskájuk tette, mikor búcsút vett tőletek. Csókold meg fehérr homlokukat. Csókold meg még egyszer és mondd nekik: Ezt a csókot a ti édes apuskátok küldi a harcterről; igen, mint a képekre nyomott búcsúcsókot küldi nektek a hazáért a homoktengerben haldokló apuskátok, mert magához vette őt a jó Isten. Nem lesz már apuskátok s ezért ezentúl így fogtok velem együtt imádkozni: «Mi Atyánk, ki mennyekben vagy... mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma».

Bízzál benne, te gyászruhás fiatal özvegy, hogy a jó Isten, ki az ég madarait s a mezők liliumait táplálja, nem fog megfélekedezni a te anyagi liliumaidról sem, mert ő a mi legjobb Atyánk!

De sietünk Ravaruszka és Lemberg felé, hogy az ellenség dédunokái is megemlegessék a napokat.

Meghintem szentelt vízzel, rövid imát mondok és megyek tovább.

TÁRCA.

A hamvaiból feléledt Phönix.

Irtta: Behárfalvi Urbán István.

I.
 Harctérre hívta őt is I. Ferenc József király levele.

1914. augusztus 26-án találkoztam vele Oroszországban. Láttam, amint féltérdre ereszkedik, balkarjára támaszkodik és fejét az egymás mellé szorított súlyos sebesültekhez hajítja, hogy könnyítsen testi-lelki fájdalmaikon.

Szept. 3-án a következőket írja naplójában: „Hopkie, Oroszország. Lefrhatatlan a borzalom. Többnapos csatateret látok. Végigmegyek rajta.

Fegyver van a hős kezében, görcsösen szorítja, mialatt jobbával tölténytáskához nyúl, hogy megtöltse fegyverét, de golyó éri és így marad.

Ott meg oldalt fekszik egy vitéz, bornyúra támaszkodva, jobbkeze kinyújtva, megüvegessedett szemei jobb kezére irányítva... Ugyan mit érezhetett akkor?... Mert fénykép van kinyújtott kezében... Bárkit is ábrázol, annyi bizonyos, hogy neki adta szívét és ha a honszere-

lem is magáénak vallotta és áldozatul kívánta, ne vegyük rossz néven, hogy legalább utolsó tekintetét ajándékozta annak, akit hazája után — melyért feláldozta magát — a legjobban szeretett.

Isten veled, egyetlen szívem, édes feleségem, drága gyermekeim!, ez lehetett utolsó lehelete, mely ajkára fagyott és kifáradt, kimerült izmai meg sem rándultak többé; mozdulatlanul maradtak a kimerültségtől s megdermedtek.

És te hű feleség, te jó anya, ki otthon térdre ereszkedel a golgotai kereszt előtt és naponként imádkozod: Mi Atyánk, ki mennyekben vagy... legyen meg a te akaratod... imádkozd azt ezentúl még buzgóbban és nyugodj meg a mennyei Atya akaratában. — Ne hullass könnyeket, ne zokogj, ifjú asszony, hogy elmaradt már hű párodnak kezevonása, mert Isten akaratára teljesedett.

És ha majd beáll a csendes est és összegyűjtöd szíved apró magzatait, — ha leszál majd a néma est és imára kulcsolod kicsi árváidnak kis kacsóit s azok az ég felé emelik ártatlan szemecskéiket, hogy megszokott imájukat gagyogják: «Jóságos Istenke, hozd haza

**FÜSZERÁRÚK, CSEMEGÉK, CUKOR-
 KÁK □ □ LEGJOBB MINŐSÉGBEN**

KLEIN JENŐNÉL

Untató és nagyon hálátlan dolog volna történelmi példákkal bizonyítani emellett. Az okok csak ott győznek, ahol a lélek és az élet tiszta, mint a felhőtlen kék ég, ahol tehát voltaképpen nincs is ellenfél, nincs felhő. Elborult, viharos ég alatt az ösztönös érzés vezeti a hajóst Scylla és Charybdis megsokszorozódott veszélyei között. Az érzése, a szíve.

S ki mondaná, hogy a magyar élet, a magyar közélet ege kék, napsugaras, tiszta. Talán sose is volt az, mert ha kiderült is, már estbe hajolt s felettünk harmatot könnyezett a sápadt hold. S hogy mégis annyi «vérzivatar után» még mindig úszik (ha nem is sértetlenül) a magyarság hajója, az csak a kormányosa ösztönös érzésének, szívének köszönhető. Az mentette meg.

A történelem regenerálódik. Vélekedjék bárki bárhogyan a letört ősmagyar-pogány lázadásokról, a törökvilág nemzeti küzdelmeiről, 1848 férfairól, vélekedjék bárki bárhogyan a világ-történelem mai elhatározó napjaiban existáló közéletéről és férfiakról, de mindenkinek éreznie kell, hogy ma megint egy történelmi ismétlődésről van szó. Okok dorongjával nem fogom, nem is lehet ezt beléverni senki fejébe sem. Kinek-kinek a szívére bízom ennek a megérzését és azt, hogy véleményyt formáljon az *Urmánczy* nyílt leveléről: «maradjanak együtt a 48-as és függetlenségi pártok» (a közelmúlt eseményei után is), «a testvérharcból elég volt már».

Sőt az idők méreteihez szabva ilyen volna ez a gondolat: maradjunk egy mi mind, magyarok, a testvérharcból bőven elég volt már! Hallgassunk a legjobb vezetőre, a mi együttvérző-érző szívünkre. Fenyegedve int és kér bennünket erre négyszázéves, fájó emlékével a hősvértől pirosult gyászter, Mohács.

Hazánk tölgykoszorús, sziklavárfalát megint vihar veri. A Kárpátok csúcsain ágyúk dörögnek s a szőke Tisza két forrásából bővebben buzog a magyar föld vére. Legrosszabb álmainkban sem kísértett bennünket ennek a fájó valóságnak a gondolata s most mégis mintha rendíthetetlen volna bennünk a biztonságunk érzete. Élénken emlékezünk még a tavalyelőtt eseményeire, melyeket sziklák fölé tákolt, korhadó fakeresztek, házaikba fogadott menekülők s a mi

Elhagyjuk a borzalom képét, melynek keretét orosz tört fegyverek, véres szuronyok, tépett ruhák, szétszórt bornyúk, keresztüllőtt kulacsok, fellábú ágyúk, kilőtt és ki nem lött töltnyek, megölt tehének, tótágast álló lőszerkocsik, mocsárba fult lovak lőszerkocsikkal együtt, stb. stb. képezik.

Leírni lehetetlen; látni rettenetes!

Vasárnap, szept. 6-ikán reggel Olsankáról Lemberg felé indulnak. Ravaruszká felől ágyúdörgést hallani.

— Komoly órák előtt állunk; itt vagyunk már, szól a tábori lelkész és az ütközetvontattól az ezred élére lovogol, hogy feloldozásban részesítse az ezredet.

Még útban van célja felé, midőn két srappell-robbanás reszketteti meg a levegőt jobbfelől és két fehér füstfelhő nyújtózkodik az országútminti erdő fölött.

Amint tovább megy célja felé, megvadul a ló. Hátratekint s íme rajvonalba fejlődik az ezred; óriási füst az országúton...

— Kiterjedés csatáronként öt lépés! — fekdj! — Teljes fedezés!, hallja a vezényszavakat, mire feloldozza őket és maga is védő helyet keres a most már mérgesen pattogó srappellek ellen. A két-háromszáz lépésnyire fekvő falut választja, de véstsejtő lovánál is sebesebb az ágyúgolyó, mely már a faluban is öl és véres civilhullát hagy lecsapódása helyén.

Hát ha nincs menekvés, történjék, aminek történnie kell, gondolja a páter és leszállván a

magunk félelemmel teli karácsonyünnepe örökített meg szívünkben, és ha arra gondolok, még inkább szeretném tudni, mi ennek a mai nyugodt, talán közönyös lelkületünknek az oka?

Mi az oka, hogy az évezeres sziklák vonagló szívének fájalmát mi nem érezzük, viaskodó csapatoknak hozzánkig elhallatszóló lárma nem dermeszti meg vérünket, mikor barátaink oda-indulóban búcsúznak tőlünk, határozott erővel merjük megrázni jobbukat: a viszontlátásra!

Annaira *mindegy* volna már, hogy a fájdalomra is kicsiny és erőtlén lenne szívünk s hogy nyílt tekintettel tudnánk hazudni azoknak, akiktől elszakadtunk? Vagy annyira megneőztünk s megfőrfiasodtunk volna már, mi eddig kicsiny gyermekek, hogy a sors szeszélyének csapásait, melyek milliókat terítettek már le és évezredeket morszoltak össze, szemhunyorítás nélkül tudnók elviselni?

Valami gonosz szellem incselkedik velem, bizony *mindegy* már, de nyomban utána azt érzem (s a legelembb, tehát legigazibb lélek-megnyilvánulásunk az érzés!), hogy *nem mindegy*, hanem akaratunkban a Kárpátok sziklakeményisége él, vérünk a kárpáti patakok sodró erejével tajtékzik, s hogy lelkünk mélyén a kárpáti őserdők csodálatos mélységű titkai rejlenek s ezek most egymásután mind napfényre jönnek.

Ebből az erőtudatból fakad rendíthetetlen biztonságérzetünk.

A harmadik téli hadjárat réme kísért. Vagy nem is jól mondtam: inkább ijesztgetni akarnak velem bennünket, mint vásott nebulókat holmi mumusokkal. Ha kedvük telik benne Európa tekintélyét veszített papáinak és mamáinak, hogy így ösmerjék be tehetetlenségüket: ám legyen. Mi készségesen elviseljük még a fékezhetetlen, rakoncátlan nebuló titulust is, sőt úgy is cselekszünk, amint az illik egy ilyen semmiházihoz, aki már belát a medvebőr alá, hogy ott bizony a Bodri kutya szűköl, — jót nevetünk az ijesztgetőkön.

Valamikor még hatása lett volna ennek a trükknek, hiszen (Isten látja a lelkünket) mi a háborút az első, leghatározottabb elszánásunk pillanatában sem terveztük két hónapnál hosszabb időre. A modern technika, a mai kultúra,

lóról, maga vezeti azt a nyaktörő patakparton az ezredorvossal együtt.

Délután hegyi patakhöz érnek, melynek csobogó vizére rém meredek part tekint le suttogó lomberdejével.

Ember megbirkózik vele; belekapaszkodik a kiálló gyökerekbe és egymás köpenyegébe fogózva felvászorog, de a lovakat csak kötélén tudják felhúzni.

Az őszi szél ezalatt egyre ingerkedik a fák leveleivel. Kilesi a csacsogó patak és a kavicsok fecsegését, ellesi titkaikat, majd rácsap a hullámokra, megcsókolja és erdőbe menekül, hol fölkkavarja féktelen duhajkodásában és táncra perdíti, táncra kényszeríti még az elaggott vén sárga leveleket is, aztán szemükbe csapja, a föld porával együtt, hogy útját ne lássák, el ne árulhassák...

Nagynehezen áttörték már libasorban a sűrű rengeteget. Megpihennek a túlsó oldalon, hol az erdő átöleli a vért szomjazó termőföldet.

Beköszönt az est. Ház sehol, istálló sehol, barlang sehol. Elővesznek néhány sátorlapot, egymás mellé illesztik és kész a «hotel szántóföld», melyben sem vacsora, sem ebéd nem kapható.

Reggel pokrócokba burkoltan dideregve várják a parancsot mintegy száz lépésnyire az erdőből. Egy század tartalék is várakozik pihenőállásban.

Ebben a helyzetben megmozdul a legtöbb fej. — Golyók jöttek, golyók süvítettek. Puska-golyók csapódnak, hallani a megjegyzéseket.

Tovább várnak és íme összeesik egy honvéd,

az idegeink és izmaink jelszavai nagyon is ezt tanácsolták nekünk. S én emlékszem, milyen keserű megrovásban volt részem az októberi orosz excursio idején, amiért azt írtam, hogy bizony még az újévet is fegyvercsörtetéssel fogjuk köszönteni.

De hogy a magunk böcsmérlesének sanda gyanúja ne érjen, amiért naivságunkat és készületlenségünket emlegettem: megvallom, ellenségeinket sem dicsérhetem amiatt, hogy talán különös okossággal látták volna előre az eseményeket, hogy jobban fölkészültek volna fogadásukhoz, pedig ugyancsak készülődtek ám.

Egy jól fölkészült Franciaországot nem érhetek volna olyan meglepetések, aminőket a német erő és ész készített nekik, mért ki reá. Számukra a háború már akkor eldőlt s azóta diadalaik vagy vérzésük nem volt egyéb, mint amaz ismeretes plakát egyetlen szavának rezignált vagy kétségbeesett emlegetése: Megelőzött.

Oroszország számítása sem volt reális. Mikor hadai benn pusztítottak német földön s ott ültek a Kárpátok csúcsain, mintha elérte volna célját. S valóban, ha a monarchia az lett volna, aminek a világ tartotta: mesterseges drótokkal összeabroncsolt csontváz s nem pedig eleven, ható erők eredője: akkor terve nemcsak látszatra, de lényegében sikerült volna. De akkor nem jöhetett volna egy Gorlice sem, vagy volna már egy orosz Gorlice is, — így azonban éppen a tél volt az, mely milliók vérehullásában kimutatta, mekkorát tévedett Oroszország.

Hogy Angliának százféle hájjal megkent mindentudói is multjukhoz méltatlan tehetség-telenséggel ítélték erről a háborúról, azt csak egy mondattal és egy letagadhatatlan ténnyel kell illusztrálnom. A tény az, hogy Anglia hadsereg nélkül ment bele a háborúba s a védkötelesség gondolatára csak a háború második évében jutott; a mondás pedig az, hogy «Anglia nem veszíthet többet a háborúban, ha beleavatkozik, mint ha semleges marad».

Ezek után, ha maliciózus volnék, azt mondanám: összes sikereinket az eredményezte, hogy végtelenül naivak voltunk (mert belemertünk egy ilyen háborúba olyan felkészüléssel), de az ellenségeink még nálunknál — ostobábbak voltak.

kit fején talált a golyó. Addig élt, míg a páter provideálta és az orvosok bekötötték a sebet.

Erre már lovaik testével védekeznek a gyilkos golyók ellen.

Délben az erdő alatti pataknál a tegnapi ágyútűzben elveszett tisztiszolgája jelenti a tábori lelkésznek, hogy a kötözőhelyről keresték őt, mert sok sebesült van ott.

Ellátja őket és a következő nap ezeket írja naplójában:

„A küzdelem tegnap egész nap tartott. Ma pedig, most reggel a leghevesebb. A sebesültek könyörögnek, hogy vigyem és szekerre tétessem őket, hogy el ne pusztuljanak. A srappell, gránát már minket is elért. Zúrzavar. Tisztelendő atyám, gyónni akarok, így szólítgatnak az alacsony sátrakban fekvő sebesültek az ágyútűz alatt.“

Sz. E. főtörzsorvos, ki megőrizte hidegvérét, ki úgy maradt ott a helyén, mint egy kiálló szikla a háborgó tenger közepén, szemmel kísért a lelkész munkáját. Tőle tudtam meg, hogy helyén maradt a páter. Látta, hogy csak a fejét húzta be önkéntelenül a vállalai közé, mikor már nagyon közeli gránát- és srappell-robbanás hangja hatott reá, vagy pedig éppen fölötte repült és tovább csapódott le az ágyúgolyó. De helyét nem hagyta el.

Nem ment el. Helyén maradt. Vállain violaszínű stólat lengetett a szél, kezében aranyozott keresztben fűdött a nap. A nélkülözésektől megvényt, barázdás arcán valami öröm, boldogság ömlött el, melynek oka nem e világból való.

S ez ütközik ki rajtuk most is, mikor a harmadik téli háború mumusával akarnak ijeszteni bennünket.

Hannibál az Alpokban, Hunyadi téli hadjárata, Napoleon oroszországi támadása (mert őt sem a tél semmisítette meg!), az első háborús telünk, mikor szemébe néztünk az orosz medvének, a második, mikor idegen országok fagyos földjét lövő-árkainkkal túrtuk össze, mind azt bizonyítják, hogy a győzelmi akaratot és harci erőt természeti akadályok meg nem törhetik. S ezt fogja bizonyítani a harmadik tél is. Hogy mit csinálunk majd, azt nem tudjuk még, de hogy az uzsoki szoros hőseinek hóba folyt vére, vízbe vegyült teteme már leharματοzott mezőinkre és a széles szántókkal együtt lelkünk erejét, törhetetlen győzelmi akaratunkat is megtermékenyítette: azt éreztük.

Nem tudjuk, mit hoz a harmadik tél, de hogy méltó lesz az első kettőhöz, arról már jól állunk. (Syn.)

KÖZIGAZGATÁS.

Alispáni negyedévi jelentés.

Bánó Aladár vm. főjegyző, alispánhelyettesnek a törvényhatósági bizottság f. hó 31-iki közgyűlésén előterjesztendő jelentéséből a következőket vesszük:

A jelentés elején meleg szavakkal paratálja el Téglás Károly miniszteri tanácsost, aki az oroszúlta vidék helyreállítása nagy művének leglelküimeretesebb s egyszerűbb irányítója volt. Majd jelentést tesz Szinyei Merse Istvánnak, Árva- és Zemplénnvármegyék főispánjának üdvözléséről, melyben a vármegye részéről lelkes örömmel részesítették sz. Istvánrend kiskeresztjével történt legmagasabb kitüntetésé alkalmából.

Háziezredünk hősi küzdelmeit is kiemeli.

Háziezredünk, a 67. gyalogezred, az északi harctéren arat babért babérra s méltó osztályosa lett a 9-es honvédek örök dicsőségének. Ha nevük nem is az, honvédek ők is, s a rostokii erdőben s Novo-Poczajevnl a hazát védő szent haragja erősítette meg szívüket, acélozta meg karjukat, hogy soha többé orosz hordák ne pusztíthassák Magyarországot. Sárosvármegye büszke a lövészárkokban küzdő fiaira, kik ötszörös túlerő támadásait tartották föl, s akiknek

Nyugodtan járt és többször rebegték ajkai: Ego te absolvo. Vagy ha már vállalai közé húzta be a fejét az életösztön parancsára, akkor is a lelkek megmentésére gondolva: Ego vos absolvo, mondotta.

Így járt a sebesültek közt, itt is, ott is aláhajolva, négykézláb mászva az alig egy méter magas sátor alá a vérszagú névtelen hősközhöz.

Megtette. Ha másért nem, már azért is, mert könyörgő hang szólította és reszkető, véres kéz húzta.

Megtette, mert minél nagyobb volt a veszély, annál nagyobb volt a kötelességteljesítés fakasztotta boldogság szívében. S hogy az ágyúgolyó a kötözősátor mögött csapódott le és nem a lelkézt ölte meg, csak azt jelenti, hogy még nem jött el az ő órája...

A következő nap éjjel beállt valaki a «hotel csűr»-be és jelenti, hogy sebesültet hoztak. Hadnagy a sebesült. Civilben tanár.

Hamar lecsúszik a páter is a gabonáról, hogy ellássa szentségekkel.

— Te pap vagy? — kérdi a hadnagy a hozzáérkező lelkézt.

— Az volnék, barátom — felel, mire megöleli őt a hadnagy.

— Bánod bűneidet?

Sóhajtvá, fájdalmas hangon felel:

— Bánom és meggyónom. — Meggyónt.

— Gyűrűmet halálom után feleségemnek kérem elküldeni... Szegény feleségem! Két gyermekem!

nagy érdemeit a hivatalos hadi jelentés külön is megemlíti.

Az oroszúlta falvak helyreállítási akciója serényen halad előre. Az építési munkák teljes erővel folynak. Eddig 511 ház épült fel, illetve van épülőfélben. A munkálatoknál 1000 fogoly, 45 katonai fuvar, négy teherautó, s az ország területéről szerződötetett 250 mesterember dolgozik, lehetőleg kimélve az ottani népet, hogy az egész erejét a mezei munkára fordíthassa.

Örömmel jelentheti, hogy ennek következtében is az oroszúlta hegyvidéken a mezei munkákat elvégezték s hogy ott a termés jónak mutatkozik, úgy hogy az inség már megszűntnek mondható.

Jelenti továbbá, hogy a főispán közbenjárására az országos Hadszegélyző Bizottság a vármegyei tisztviselők háborús és katonai kárainak fedezésére segélyképen 647,000 koronát engedélyezett, mely összeg a károsult tisztviselők között a legsürgősebben ki lett osztva.

A hadiszegélyezés munkája a múlt negyedévben jelentékenyen bővült és javult. Az állami segélyezés mindinkább egyöntetűbbé és kifogástalanabbá lesz, s leküzdí azokat a nehézségeket, amelyek minden új és gyorsan életbe léptetett tevékenységgel szükségképen vele járnak. Tekintve, hogy a mezőgazdasági munkák a lakosság nagy részét képesítették arra, hogy segély nélkül vagy kevesebb segéllyel is megélhessen, az államsegélyek igen jelentékeny részét leszállították, illetve megszüntették.

Az állami segélyezés ügyében a vármegyei központi segélyző-bizottság, valamint a helyi segélyző-bizottságok látják el a feleket a szükséges útbaigazításokkal, a tulajdonképeni munkát végző hivataloknál pedig ők végzik azt a segítő társadalmi tevékenységet, amely nélkül a segélyezés nehéz kérdései, amelyek az egyes konkrét esetekben valóságos környezet-tanulmányokat kívánnak meg, meg nem oldhatók. A központi segélyző-bizottság ezenfelül a múlt negyedévben a tényleges katonák állandó segélyezését is felvette programjába, amivel a segélyezési ügynek egyik legnehezebb részletkérdését sikerült legalább annyira-amennyire megoldania. Ezidő szerint 64 tényleges katonának családját részesíti a bizottság állandó segélyben.

A központi segélyző-bizottság másik lényeges javítása volt a múlt negyedévben a rokkantak ügyének intenzív kezelése. A bizottság minden egyes rokkant részére az értelmiséghez tartozó rokkantgyámot nevez ki, összeállította a rokkantak törzskönyvét, amelybe minden egyes rokkant körülményei a legkisebb részletekig fel vannak jegyezve. A központi bizottság eddig 136 vár-

Könnyekkel telnek meg szemei. Folyton magához szorítja a lelkézt és hangoztatja:

— Ne félj!

Véres volt ugyanis a keze.

— Nem félek én; hiszen látod, hogy nem félek — válaszol a táborigyelész és megöleli a sebesült hadnagyot.

Ha betekintek a páter másnapi naplójába, ezeket találom benne:

„Most este hallom, hogy tovább megyünk. Riadó. Nem értjük a dolgot. Pont 8-kor kezdődik a pokoli tánc. A hadnagyot még el tudtuk szállítani.”

„Észbontó, rémes dolog volt az — így folytatja a következő napon. Villámlás mennydörgéssel s mindez derült éjjel. A zajra sietve és kíváncsian dugja ki kopasz fejét a hold is és a magasba kapaszkodik, mint az alacsony termetű ember a cirkuszban, hogy többet lásson.

Csakhamar megbánja, de visszatérés nincs.

Csodálkozik a lejtőre jutott kultúra utólérhetetlen barbarizmusán. Azt hiszi, itt a világ vége és beteljesedik a reá is vonatkozó jövődőlés: «A nap elsötétedik, a hold nem ad világosságot, a csillagok lehullanak»... Vesztét érzi, miért is, mint a megvert gyermek, füle tövéig nyújtja síró száját s félelmében betakarja fél arcát. Vagy tán srpnell-eső csapta meg s kötést visel balszemén? Ily rémes estén, oly kisérteties villámlás és mennydörgés közepett semmi sem lehetetlen.”

Éjjel érkezik a páter Niemirotól délre.

megyei rokkantnak ügyét vizsgálta meg behatóan, ahol szükség volt, anyagi támogatást vagy előleget adott, kieszközölte illetekinek sürgős kiutalványozását, nekik ipari, gazdasági szereket, családjaiknak varrógépeket szerzett, közvetítette a rokkantak részére szükséges munkakalkalmakat, továbbképzésüket, művegtagokkal való ellátásukat közvetítette, s általában körleveleiben is odatörekszik, hogy a rokkantak minden ügyükben megtalálják azt az erkölcsi és anyagi támogatást, amelyre a társadalomtól méltán igényt szereztek.

A központi segélyző-bizottság eddig 1112 tételben összesen 21,019 kor. 41 fill. segélyt adott, alapja ezidő szerint még 8669 kor. 28 fill.

A vármegyei segélyző-bizottság akciójával összhangban folyik a vármegye árvaszékének szép tevékenysége a hadiárvák érdekében. Sárosvármegye árvaszékénél 142 hősi halált halt egyén után 327 hadiárva van nyilvántartva. Ezek közül el van helyezve 306 édesanyjánál, 12 hozzátartozójánál, 3 Amerikában van, 1 orosz hadifogságban, 5-nek elhelyezése még eddig megállapítva nincs.

Hogy ennek a számos hadiárvának ügyes-bajos dolgain az állami ellátáson túl is segíthessen, a vármegyei árvaszék hadiárvák segélyezésére alap gyűjtését kezdeményezte. Ezen alapnak állaga folyó évi július hó 24-ikéig 12,878 kor. 33 fill. A vármegye közönsége bizonyára elismeréssel fogadja az árvaszék s különösen annak ügybuzgó elnöke által megindított s nagy sikerrel kecsegtető emberbaráti művet.

A közgyűlés tárgysorozatának két külön pontja tartalmazza Heves- és Nógrádvármegyék nemes hazafias akciójának eredményét az oroszúlta falvak helyreállítása érdekében. Hevesvármegye közönsége Felsőhunkócz község felépítésére gyűjtött eddig 106,441 kor. 07 fill.-t, mely összeg még előreláthatólag növekedni fog, míg Alpári Lajos hevesvármegyei kir. tanfelügyelő úr külön a hevesvármegyei iskolás-gyermekek között a Felsőhunkóczon létesítendő óvoda javára 9564 kor.-t gyűjtött. Nógrádvármegye Csarnó község felépítését vállalta magára s gyűjtött 147,807 kor. 92 fill.-t, azonfelül megszavazott Nógrádvármegye millenniumi alapjából 5000 kor.-t s állategészségügyi alapjából 30,000 kor.-t, összesen 178,807 kor. 92 fill. Szükségesnek véli, hogy az oroszúlta vidékek helyreállított községei ne csak most, de minden időkben megemlékezzenek arról, mennyivel tartoznak a törvényhatóságok közönségének, s azok legnagyobbbbrészét színmagyarajkú lakosságának nemes példája buzdítsa őket arra, hogy a magyarsággal érzelemben és haza-

Niemirotban ellenség van. Hajnalban Javorow felé veszi útját.

— Siess már no, Sári, hisz' igyekezz, mert meglátod, baj lesz, nógatja Sári lovát a hajtótűzér.

Minden út tele van trénnel. Mellettük halad el és fölszedi az akasztófahumor tuskés rózsáit.

— Mijén jó, hogy nem eszünk, legalább frissek vagyunk. Látod, az őrmester rekedt, mert többször eszik, mint mi, kezdi a párbeszédet az egyik s nyomban amúgy legényesen rágyújt a nótára:

Ferenc Jóska...

Majd pedig kellemes, könnyed hangon danolja:

Barna kis jány megy a század után...

— Milyen jó ez a fatalság! Fene öregedjen meg, ha nem muszáj, veti oda a végén.

— De hallod-e, koma, hisz negyven esztendő van a hátad mögött és hét nevetlen kölkök atyja vagy, inti le őt egy másik.

— Jó az így is, ahogy van! Vagy tán jobb volna, ha anyám még most is jány volna. De ne búsulj, pajtás, sohse vótál ojan nagy úr, mint éppen most.

— No-no.

— Hát nem hallod, hogy minden lengyel páninak szólít?

Főtt krumplit pakol ki a nadrágja zsebéből s közben félszemmel méregeti az út szélén lovagló lelkézt.

— Te koma, mondok egyet, szólal meg fojtott hangon.

— No.

szereketben mindenkorra összeforranak. Az érdekelt községekkel közölte, hogy helyesnek és szükségesnek tartaná, ha évenként egy vásárnapot szentelnének arra, hogy a nemeslelkű adományt községi képviselőtestületi díszgyűlésen, iskolai ünnepélyen stb. megünnepeljék, s kérésére eddig Csarnó községet illetőleg az eperjesi g. kath. püspök úr óméltósága is elrendelte, hogy e napon ünnepi szentmise s az adomány jelentőségét méltató egyházi beszéd tartassék.

A vármegye gabonaellátására vonatkozólag jelenti, hogy e részben kiadattak az új termés zár alá vételére és felhasználására vonatkozó kormányrendeletek, amelyeknek végrehajtása iránt a szükséges intézkedéseket megtette. Egyúttal felterjesztést intézett a magas kormányhoz az iránt, hogy a községi előljáróságok vásárlási igazolványai alapján a gabona vásárlása nemcsak az illető község területén belül, de az egész vármegyében lehetővé tétessék.

Úgy nemkülönben felhívta a kormány figyelmét annak hátrányaira, hogy a közellátásra való jelentkezésnek szept. 15-ikében megállapított végző határideje sokkal korábban jár le, mint a szabad gabonavásárlás határideje, s ezáltal némileg megnehezítették azon elérni kívánt cél megközelítése, hogy lehetőleg sokan igyekezzenek jövő évi gabonaszükségletüket bevásárlás útján biztosítani és ne vételessék fel magukat a közállatandók sorába. A legtöbb fogyasztó ugyanis szeptember 15-ikén még nem fogja tudni, vajjon a még október 15-ikéig terjedő vásárlási határidőn belül lesz-e módjában s mily mértékben szükségletének szándékolt bevásárlását tényleg végre is hajtani, s így ha óvatos, esetleg feleslegesen is felvételi magát az ellátandók sorába, — ha pedig nem az, akkor — az esetleg nem sikerülő vásárlásra való bizakodásban — kimarad az ellátandók közül.

Ez pedig a különben is felette nagy munkát igénylő és megapadt közigazgatási szerveinkkel egyszer is alig végrehajtható összeírási eljárás terhét megkétszerezi, illetve a szeptember hó 15-ikén végrehajtandó első összeírás eredményét teljesen kétéssé és illuzóriussá teszi.

Ha pedig nagy súlyt kívánunk fektetni az összeírások alaposágára, azt oly módon kellene lehetővé tenni, hogy már az egyszeri összeírási eljárás is végleges eredményt biztosítson.

A két határidő egybeesésével elérhető volna, hogy a visszaadott, illetve utólag kiállított igazolványokról szóló jegyzékek szerkesztése

az amúgy is túlhalmozott községi alkalmazottak munkáját nem fokozná.

Ezen előbb vázolt s más hasonló természetű nehézségek eloszlátása nélkül a gabonaösszeírás- és ellátásra vonatkozólag kiadott kormányrendeletek végrehajtása, a felette megapadt közigazgatási szervekkel, nagy nehézségekbe fog ütközni.

A fémgyűjtésre vonatkozólag jelenti, hogy egyes fémfőből való háztartási cikkek kötelező teljes beszolgáltatását, továbbá a kereskedők, vendéglősök tulajdonában még meglévő és még be nem szolgáltatott fémtárgyak egyharmadrészenek beszolgáltatását rendelte el újabban a m. kir. minisztérium. Ez ügyben is megtörténtek a kellő intézkedések, az átvételi bizottságok megalakították, a szükséges nyomtatványokkal és utasításokkal ellátták s a bizottságok e napokban kezdik meg működésüket, mely előreláthatólag meghozza a kívánt eredményt.

A vármegye mezőgazdaságának állapotát illetőleg jelenti, hogy az időjárás ezen év első felében igen kedvező volt, mivel pedig e vármegye még északi részében is már március hóban a gazdasági munkálatokat meg lehetett kezdeni, a trágyakioldásra nézve pedig a vármegye alispánja már január hóban kiadta a rendeletet, ennél fogva a földek, melyek tavaszi alá lettek szántva, kellő időben megtrágyáztattak, megmíveltettek és ahol vetőmagra szükség volt, azt a gazdasági felügyelőség a miniszteri kirendeltség útján beszerezte és a gazdák rendelkezésére bocsájtotta. Tekintettel azonban a vármegyében megcsappant állati és munkaerőre, a normális évekhez képest körülbelül 20%-kal van átlagban kevesebb tavaszi vetés és ültetés, mint normális években, azonban a tavalyihoz képest mégis valamivel több. A vármegyei munkabizottság úgy az állati, mint az emberi munkaerő pótlásáról mindenütt idejekorán gondoskodott és így az aratási munkákra nézve is biztosította a minimális munkaerőt.

A közegészségügyi állapot a törvényhatóság területén az év második negyedében kedvezőtlen volt ugyan, de az előző évnegyedhez képest mégis némi javulás észlelhető, mert a fertőző kórok, főleg a hólyagos himlő és a vörheny nagyrészen elmúltak és ezzel egyidejűleg a betegségek, valamint a halálzás esetek száma csökkent.

Előtérben állottak a légző- és az emésztőszervek hurutos és lobos megbetegedései.

A fertőző kórok terjedésének megállítására a kellő intézkedések mindenütt megtétettek,

számos községben a felnőttek részbeni vagy teljes újraoltása keresztülvitetett, több község elemi iskolája bezárattott, Pétervágása község zár alá helyeztetett.

Az év első negyedében kötött 159 házasság, 1915. évben csak 58; élve született 885, halva 18, 1915. év első három hónapjában született 1293 élve és 21 halva; meghalt 7 éven aluli 592 és 7 évnél idősebb 757, összesen 1349 egyén, a múlt év hasonló szakában meghalt 7 éven aluli 599 és 7 éven felüli 714, összesen 1313; a természetes szaporodás volt minus 464, azaz 464 emberrel több halt el, mint amennyi született, 1915-ben ellenben a természetes szaporodás szintén negatív volt, de csak minus 20.

Százalékokban kifejezve esett 1000 emberre az egész évre kiszámítva 3.8 házasság (1915-ben 1.20), 20.8 születés (1915-ben 30.1), 31.7 halálozás (1915-ben 30.7), és minus 10.9 szaporodás (1915-ben minus 0.6).

A magyar birodalomban kötött az év első negyedében 20,414 házasság (1915-ben 18,406), élve született 89,985, halva 2104 gyermek (1915-ben született élve 176,547 és halva 3623), és meghalt 7 éven aluli 47,976, 7 évnél idősebb 82,875, összesen 130,851 egyén (1915-ben 7 éven aluli 66,297 és 7 éven felüli 84,664, összesen 150,961); a természetes szaporodás minus 40,866, azaz 40,866-tal kevesebb született, mint amennyi meghalt, míg 1915-ben — jöllehet a halálesetek száma 20,000-rel magasabb volt — a természetes szaporodás mégis volt plus 25,586.

Százalékokban kifejezve esett 1000 emberre 3.8 házasság (1915-ben 3.4), 16.8 születés (1915-ben 33.2), 24.4 halálozás (1915-ben 28.4) és minus 7.6 szaporodás (1915-ben plus 4.8).

HIREK.

Bujanovics Gyula főispánunk minden hétfőn d. e. 10—12 óra között fogad magánfeleket kihallgatáson.

Miniszteri megbízott. A m. kir. földmívelésügyi minisztérium Téglás Károly miniszteri tanácsos elhalálása folytán a hadműveletek során elpusztult községek újraépítése érdekében indított állami segítőakció központi vezetésével és az ezzel kapcsolatos összes ügyek ellátásával Kovács Gábor m. kir. főerdőtanácsost bízta meg.

— Nem éhes ez a főuracska? Tudom, neki sem volt terített asztala. Megtiszteltem egy krumplival, még nekünk is marad kettő...

Szeptember 13-án, vasárnap vonulnak át Javorow városkán keresztül. Lovagló orosz túzéréség közeledik.

— Pik-pak! hangzik a levegőben és füst-felhőcskék keletkeznek a város felett...

— — — — —

A pátert most eltemetik.

Szegény páter, még koporsót sem kapsz. Sátorlap lesz a szemfedőd...

Nem fognak már szólítani a nyöszörgő sebesültek: Tisztelendő atyám, gyónni akarok. Nem fogják többé rángatni ruhádat: Tisztelendő uracska, ne tessen itthagyni, mert itt pusztulunk. Nem fogják hallani szavadat: Ne féljetelek, veletek maradok s velünk az Isten! — Nem fogod már őket feloldozni. Vége mindennek; vége... Visszamennek szép hazából érkező leveleid, amint jöttök, csak kiegészítve «elveszett», «eltűnt» jelzéssel. S akkor majd szívbéli fájdalommal olvassák szeretteid az ujságokban:

«Az egyházmegyéből érkező s megilletődésre készített híradás tudomásra hozza, hogy Tarnóczy István káplán, hivatásának teljesítése közben, ellenséges golyótól találva elesett.»

Mint romboló szélvész, mennek az ujságok s az «eltűnt» jelzésű levelek és fájdalmat visznek egy ősi vár aljába, hol gondos jó atya és három nővér zokog fel a gyászír hallatára... Mennek, mennek oda le, a szőlőhegyek tövébe is, hol egy szeretetreméltó esperes és jámbor hívei borulnak gyászba...

II.

Ravatal van felállítva a mezőváros templomában; szomorú, gyászos ravatal.

Fekete lepellel borították be a koporsót. Sárga viaszgyertyákat és őszi virágokat helyeztek köréje. A koporsón miseruha.

Búsan kong a harang. Ugyanaz, mely csak pár év előtt primiciára szólította a városka lakóit. Akkor örömmel zengett, most fájdalommal zokog.

Mosolygó vendégek jártak akkor az egyházigondnok házában, most pedig gyászba öltözött férfit látnak ott szemeim, kinek szívében atyai fájdalom sajog.

Fehérruhás lányok jelentek meg akkor, hogy templomba kísérik az újmisést s most? — Gyászba öltözött két fiatal asszony s egy lányka kíséri megtört szívű atyját az Úr házába.

Beharangoznak most is, mint akkor. Istennem! de micsoda különbség! Akkor újmisére, most gyázmisére. Akkor az egyetlen fiú, a szeretett testvér állott az oltár lépcsőjénél és boldogan rebegte a Veni sancte-t, most feketébe öltözött, őszhajú kanonok kezdi a Requiemet ugyanott őérette.

Akkor mozsarak durrogtak az örömtől, most a koporsóra hulló göröngyök szívtéptő tompa hangját vélik hallani a fájdalomtól.

Micsoda ellentét!

Ugyanaz a kántor, kinek tanítványa, később barátja volt, ugyanaz orgonált akkor s énekel most:

A gyenge és erős,
Féltékeny és a hős
Meghal egyaránt.

S az orgona fájdalmas akkordjaiba belevegyl a jelenlévők zokogása...

A pap az Úrtestét az ég felé, a megtört szívű atya szeméit az Úr testére emeli és könnyek árának szeméből: Uram Istenem, Te tudod, hogy Neked áldoztam egyetlen fiamat, mint Izsákot Ábrahám, kinek visszaadtad egyetlen fiát... De nem! félre a kisértéssel! Íme az Úr vérét mutatja fel az Isten szolgája a kehelyben. Vért, mely már a Getszemani kertben kezdett ömleni az Úr testéből, mikor e szavakat intézte mennyei Atyjához: Mindazonáltal ne az én akaratom legyen, hanem a Tied!

Mindazonáltal... Mindazonáltal... ismétli szíve mélyéből és megkönnyebbül.

Felszáradnak könnyei.

Mise után fölsír az ének a kóruson. És a keresztkút, mely Isten fiává avatta a megboldogult lelkét, — az oltár, melyről először áldozott és amelyen első szentmiséjét mutatta be, — a padok, melyekben imádkozott, mind-mind visszahangozza és nevében zokogja:

Ments meg engem, Uram, az örök haláltól,
Ama rettenetes napon minden bajtól,
Midőn az ég és föld meg fognak indulni
S eljősz a világot lángokban ítélni!...

Requiescat in pace! Amen.

III.

Áldott jólelkű esperes sír egy plébánia boltíves szobájában. Forró könnyek peregnék imaszámolyára, nedves lesz rózsafüzére.

Bum-bam, bum-bam, üti meg fülét a harang és átható szavát oly szívfacsaróan visszhangoz.

MAGYAR KISDEDNEVELÉS ÉS NÉPOKTATÁS

SZERKESZTIK:
REMENYIK LAJOS ÉS
WICK GYULA.

A lap szellemi részére
vonatkozó közlemények
Flórián-utca 4. szám alá
küldendők.

KIADÓHIVATAL:
KÖSCH ÁRPÁD könyv-
nyomtató-intézete.

Előfizetési pénz — isko-
lák és tanítók részére az
Eperjesi Lapokkal együtt
egész évre 7 korona — ide
küldendők.

**A SÁROSVÁRMEGYEI NÉPOKTATÁSI
INTÉZETEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.**

•••• Az Eperjesi Lapok kéthetenként megjelenő melléklete. ••••

Napló.

Egy okos rendelet.

Eperjes szab. kir. r. t. város rendőrkapitánya falragaszok útján eltiltotta a 16 éven aluli fiúkat a mozilátogatástól.

Megszoktuk már, hogy rendőrkapitányunk a közrend és közérdekek biztosítására minden lehetőt megtesz s bizony nem egy üdvös intézkedésének köszönhetjük, hogy Eperjes városában igen csekély a benszülöttek bűnözésének a százaléka.

Említett rendeletét különösen az iskolák vezetői veszik hálás köszönettel, mert ezzel nyakát szegte az iskolásgyermekek között lábrakapott «mozi-utánzásoknak».

Mióta a mozgószínházak az ismeretterjesztő tudományos előadásokat redukálták s a rémdrámák, rablókalandok, zsványkodások bemutatását vették műsoraikba, azóta a mozik pedagógiai értéke megszűnt, bár a tanítóság volt az, mely a filmek által várta a szemléltető oktatás teljes megoldását. Lehet, hogy később visszatérnek a pedagógia terére, de a megtépázott presztízst nehéz lesz visszaállítani.

Hogy mennyire hatnak a moziban látott képek a gyermekek jellemére, egy esetet írok le, amelynek mozgatója a moziból ered.

H. vidéki tanuló vadonatúj felöltőben jön az iskolába; tanuló társai irigykedve szemlélik a jól bélelt meleg kabátot. Tanítás után hazatérnek valamennyien, de H. tanuló kabát nélkül ér szülei lakására. Másnap az anyjával jön s elpanaszolja, hogy a Fő-utcán X. társa leszedte róla a kabátot, azzal érvelt, hogy a kabát az övé, s azt N. N. cégnél vásárolta.

Megindítottam a nyomozást; a főcinkos édesanyja eleinte ingadozott, de kérdéseim folytán beismerte, hogy fiának sohasem volt ilyen kabátja. A levétközterésnél a főcinkos iskolába nem járó testvérei is segédkeztek, akik valamennyien szenvedélyes mozilátogatók. Ezek váltig bizonyították, hogy a kabátot ők csak visszavették H.-tól, mert azt ők találták egy hetivásár után a b.-i úton.

Nyilvánvaló volt, hogy a tolvajló testvérek előre kieszelték a mesét, így a kabátot visszaadtam jogos tulajdonosának. A tanév folyamán, úgy tavasz felé, sokat beszélgettünk az igazmondásról, a beismerésről. X. tanuló feláll s magától, minden kényszer nélkül, elmondta az őszi eset mibenlétét.

Itt derült ki, hogy a kabátlopás módját a moziban látták s megpróbálták, hogy sikerülne-e nekik. Ez csak egy apróbb eset, amelynek a kísérlete sem sikerült, mert hiányzott belőle az igazi zsvány agyafurtság. Ez egy próba volt csak, amely ha sikerül, később gyakorlattá vált volna; az ellenmondások azonban gyenge zsványkodási hajlamot árultak el s így megakadt a további munka.

Apróbb dévajkodások, hazudozások, ütlegetések ágya szintén a moziban keresendő. Szóval olyan szokások kezdődtek, amelyeknek azelőtt nyomát sem lehetett látni az iskolában.

Ezért volt olyan nagyon üdvös a rendőrkapitányi rendelet, bár igen szeretnők, ha a leányokra is kiterjesztené védőkarját, mert ennél a nemnél szintén alábbszállott a szerénység, a szemérmesség.

□ □ □

Gyakorlati pedagógia.

Mintatanítás.

Irta: Székán József tanítóképzői gyakorlóisk. tan.

Tantárgy: Fogalmazás.

Tananyag: Bizonyítvány és kellékeinek ismertetése.

Pedagógiai cél: A gondolkodó- és kifejező-képesség fejlesztése, az igazság iránti szeretet ápolása.

Tárgyi cél: A bizonyítvány fogalmazásának elsajátítása.

Tanmenet: I. Előkészítés: a) Kapcsoló ismétlés. b) Célkitűzés. c) Hangulatkeltés.

II. Ismeretközlés: a) Egy kész bizonyítvány bemutatása. b) A bizonyítvány kellékei. c) A bizonyítvány különféle fajtái.

II. Begyakorlás: a) Összefoglalás. b) Alkalmazás.

Kivétel.

A VI. osztály rám figyel. A legutóbbi fogalmazási órán melyik mesét írtátok le, Rezső? F.: «A farkas és a gólya» c. mesét.

A mai órán is fogalmazunk valamit, de nem mesét, hanem olyan fogalmazványt, amelyre mindenkinek szüksége lesz. Ha majd kikerültek az iskolából, hasznát fogjátok venni. Megtanuljuk, hogyan kell egy bizonyítványt fogalmazni. Mit gondoltok, mi az a bizonyítvány és lesz-e arra szükségetek az életben?

Várjatok csak, mielőtt erről beszélgetnénk, mondogatok egy történetet!

Ismertem egy jó módú gazdát. János bácsinak hívták. Beesületes, iparkodó ember volt János gazda, csak az volt a hibája, hogy nem tudott írni. Sok földje és mindene, ami ahhoz kell, volt bőségesen. Úgy hogy a sok földjét nem is bírta maga megdolgozni. Mit gondoltok, hogy segített magán? F.: Cselédet fogadott. Igen, jó cselédre akadt, Juhász Péter személyében. Az a Péter kocsis szót fogadott mindig gazdájának, és a reabízott munkát elvégezte hűségesen.

Szerette is őt János gazda. Egyszer azonban lejárt az esztendő és Péter kocsis ezzel a szavakkal állt János gazda elé:

— Gazduram! Nagyon sajnálom, de az esztendő lejárt, és én máshol is szeretnék szerencsét próbálni. Azért kérem gazduramat, adjon szolgálatomról nekem bizonyítványt.

János gazda zavarba jött, mert hát írni nem tudott és nem igen tudta, hogy mi az a bizonyítvány. De Péter nem tárgyalt, neki bizonyítvány kellett, mert másutt szívesebben fogadják fel azzal.

Jól van, felelte János gazda, holnap meglesz. Másnap János gazda elment a jegyző úrhoz és előadta, hogy egy bizonyítványra van szüksége cselédje részére.

A jegyző úr nem sokat gondolkodott rajta. Egynehány kérdést intézett János gazdához és máris kész volt a bizonyítvány.

— Mivel tartozom? — kérdezte János gazda a jegyzőtől.

— Két koronát fizet az írásért és a bélyegért pedig harminc fillért — felelte a jegyző.

Lássátok, ha János gazda meg tudta volna fogalmazni és írni a bizonyítványt, fizetett volna ő akkor az írásért 2. koronát? Meg aztán nem lett volna-e szép, ha ő maga tudta volna megírni azt?

No azért figyeljete, hogy ti megtanuljatok fogalmazni és leírni a bizonyítványt. Itt van, meg is mutatom, milyen bizonyítványt írt a jegyző Péter kocsis részére.

Mire van ez a bizonyítvány írva? Papírra. Egész ív papírra? Mi a címe ennek a fogalmazványynak? Mit bizonyít János gazda ebben a fogalmazványban? Szolgálatot. Milyen bizonyítvány ez tehát? Mire kérte a jegyző a harminc fillért? Bélyegre. Kell-e bélyeg a bizonyítványra? Kiről van kiállítva ez a bizonyítvány? Mi van még Juhász Péterrel írva? Születési helye. Milyen vallású Juhász Péter? Hát azt megtudjuk a bizonyítványból, hogy hány éves? Mi a foglalkozása Juhász Péternek? Tehát az is oda van írva a bizonyítványba? Mennyi ideig szolgált Juhász Péter, János gazdánál? Egy évig. Mi van még tehát a bizonyítványban feltüntetve? Szolgálati idő. Mit gondoltok, miért kellett kiírni Juhász Péternek nemcsak nevét, de születési helyét, évét, foglalkozását stb.? Hát nincs több olyan ember, akinek neve Juhász Péter? Ha van, akkor így legalább nem téveszthető össze mással.

Mi van még Juhász Péterrel a bizonyítványban írva? Hogyan viselkedett? Hol szolgált Péter? Hol lett kiállítva a bizonyítvány? Melyik évben, hóban, hányadik napon? Mikor kelt ez a bizonyítvány? Mi van még a bizonyítványban? F.: Keltezés. Kinél szolgált Juhász Péter? Kinek a neve van a bizonyítvány alá írva? Milyen része ez a bizonyítványnak? F.: Aláírás. Hát minek kell lenni a bizonyítványban? Mik a bizonyítvány kellékei? Mi legyen a címe? Mit kell rá ragasztani? Neve is ott van, akinek részére kiállítottuk a bizonyítványt? stb. Miért írjuk ki azt is, hogy a szolgálatból egészségesen távozott? Tanulmányok az alkotmánytanból, hogy mennyi ideig kell ápolni a beteg cselédet? Mit találunk még ezen a bizonyítványnon? Keltezést, aláírást.

Milyen bizonyítvánnyal beszélgettünk most? Szolgálati bizonyítvánnyal.

De nemcsak szolgálati bizonyítvány van. Nem hallottatok már a jutalomdíjakról jó tanulók részére? Mivel igazolod otthon, hogy jó tanuló vagy? A bizonyítvánnyal. Ha a jutalomban részesülni akarnál, kevés lenne a jó bizonyítvány, mert rendszeresen szegénységi bizonyítvány is kell hozzá. Erre nem kell bélyeg. Hát az iskolai bizonyítványotokon van bélyeg? Mely bizonyítványokra nem kell bélyeg? Melyikre kell 30 filléres bélyeg? Mit gondoltok, postai bélyeget kell ráragasztani? Hát a betegséget milyen bizonyítvánnyal kell igazolni? Ki írja azt? Milyen bizonyítvány az akkor? Milyen bizonyítványok vannak tehát? «A farkas és a gólya» című mesét miért is írtátok le? Úgy e azért, hogy tudjátok gondolataitokat szépen kifejezni és leírni. Szóval tudjátok helyesen fogalmazni. A bizonyítványt is helyesen kell megfogalmazni, de másért is tanulunk a bizonyítvánnyal. Milyen ügyben írta János gazda a bizonyítványt? Mit tett Péter, János gazdánál egy évig? Szolgálati ügyben. Hát a szegénységi bizonyítványt milyen ügyben írják? Mit teszünk tehát a bizonyítványban? Valamely ügyben bizonyítunk. Ha valamely ügyben bizonyítunk ezzel, akkor milyen irat ez? Ügyirat. Vagy másképpen okiratnak nevezzük. Hát a bélyeg, amelyet az okiratra vagy okmányra ragasztunk, milyen bélyeg?

Mi tehát a bizonyítvány? Egy okirat, ügyirat. Kiről bizonyítunk abban? Valakiről. Mit bizonyítunk abban? Valamit. Mondjuk most, mi a bizonyítvány? Okirat (ügyirat), amelyben valakiről valamit bizonyítunk. Melyek azok a dolgok, amelyek a bizonyítványhoz kellenek? Melyek a bizonyítvány kellékei? No gyermekek, ki tudná megmondani, mi a bizonyítvány legfőbb kelléke? Szabad-e a bizonyítványban olyat

bizonyítani, ami nem igaz? Hogy nevezzük az olyan embert, aki nem mond igazat? Hazug embernek. Hát hogy nevezzük az olyan tanút, aki hamisan tanúskodik? Hamis tanúnak. Szabad-e hamis tanúságot tenni? Nem bizony, a jó Isten is azt mondja: «Ne szólj hamis tanúságot». De a törvény is megbünteti a hamis tanút? Hát a bizonyítványban szabad-e valótlanágot bizonyítani? Szabad-e hazudni? A jó Isten is, a törvény is bünteti a hamis dolgot állító embert, de az emberek is megvetik. Nem hisznek neki többet. Fogtok e majd a bizonyítványban valótlan dolgot bizonyítani? Hogy fogjátok abban megírni a dolgokat? Hüen, amint az megtörtént. Mi tehát a bizonyítvány legfőbb kelléke? A hűség.

Most pedig bizonyítványt fogtok fogalmazni Kiss Márton asztalossegéd részére, aki 1892-ben született Kassán, róm. kath. vallású s két évig volt Kubik Lajos eperjesi asztalosmesternél, ahol szorgalma- és becsületességével jó bizonyítványt érdemelt.

(A csendes foglalkozások átnézése a többi osztályokban.)

2339—1916. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Körlevelek.

Sárosvármegye területén lévő összes el. iskolák és óvodák helyi hatóságaihoz, valamint tanítóihoz, tanítónőihez, illetve óvónőihez.

Dr. Ösz Béla és Pethes Gyula által «Tanügyi Útmutató» címen írt ügyes kézikönyv van forgalomban, mely az iskolák és óvodák adminisztrációjára s a tanerők személyi ügyei elintézésére vonatkozólag könnyen áttekinthető egymásutánban nyújtja a szükséges tájékoztatásokat, ami az ügyek gyors és fennakadás nélküli elintézését lehetővé teszi. A könyvecske a «Pestalozzi iskolai rendtartási naplók» kiadóhivatalában jelent meg — és ára (1 kor.) oly csekély, hogy az úgy az iskolai hatóságok, mint a tanerők által, minden nagyobb megterhelés nélkül beszerezhető, miért is azt a Cím figyelmebe ajánlhatom.

Az említett mű függelékét képező határidő-jegyzékben feltüntetett kimutatások, jelentések és ezekhez a kísérőlevelek űrlapjai «Pestalozzi-gyűjtemény» címen árusítatnak a fentebb jelzett kiadóhivatalban.

A felmerülő szükségletekre nézve tehát forduljon Cím a «Pestalozzi iskolai rendtartási naplók» kiadóhivatalához, Budapest, V., Nádor utca 13. szám alatt.

Eperjes, 1916. július 21. Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

736—1916. k. b. sz. Sárosvármegye közig. bizottságától.

Körrendelet.

A r. t. városok polgármestereihez és a járási főszolgabírákhoz, továbbá valamennyi községi előljáróságához és az összes iskolai gondnokságokhoz és iskolaszékekhez.

A mult tanév folyamán teljesített iskolalátogatások alkalmával számos jelenség folyamán bebizonyult, hogy dacára az 1915. évi augusztus hó 10-ikén 730—1915. kb. sz. alatt kiadott rendelkezésünknek, még mindig sok iskolánál vagy egyáltalán nem tettek eleget vagy csak részben feleltek meg az iskolákra vonatkozó általános rendelkezéseknek, miért is a mulasztások és fogyatkozások elenyésztése érdekében szigorúan és személyi felelősség mellett újból utasítjuk: I. az összes elemi iskolák gondnokságait és iskolaszékeit; II. valamennyi polgári község előljáróságát és úgyszintén Eperjes, Bártfa és Kísszeben r. t. városok tanácsait; III. a járási főszolgabírakat a következőkre:

I. A gondnokságok és iskolaszékek tartásuk kötelességüknek:

1. az iskolai év megnyitása előtt az iskolai és óvodai épületeknek, tantermeknek alapos külső és belső tatarozása, jókarba hozatala, fertőtlenítése, kimeszeltetése, a padlók felsúroltatása, valamint az ajtók, ablakok és zárok stb. helyreállítása, az iskolai bútorok pótlása és rendbehozatala iránt intézkedni, nemkülönben a fiúk és leányok részére elkülönített, rendes illemhelyek készítéséről és azoknak tisztántartásáról gondoskodni.

2. Elegendő tüzelőanyagot szerezzenek be és a tantermet a hűvös idő beálltával a tanítás megkezdése előtt legalább másfél órával

rendszeresen fűtessék be, mert az nem engedhető meg, hogy a tanulók a magukkal hozott több-kevesebb dirib-darab gályfácskával önmaguk fűtsék az iskolát akkor, amikor a tanteremnek már melegnek kellene lennie. Ezen felette gyatra és türhetetlen eljárás mellett gyakran nem is áll elegendő száraz tüzelőanyag rendelkezésre.

A fentebbiekben előadott rendelkezéseket kívánatosá teszi még az is, hogy a járványos betegségek okát nem egy esetben az iskolák tisztáltsága, a légvonalos rozoga ablakok, a kályhák tökéletlen fűtése idézik elő.

3. A beiratásokat szeptember hó első napjaira rendeljék el s a beiskolázásra vonatkozólag tartsák ez alkalommal is szem előtt általában ama rendelkezéseket, melyek a vármegye hivatalos lapjának 1915. évi 36-ik számában 397. k. b. szám alatt közreadtak.

4. A mindennapi és ismétlőiskola rendszeresen kidolgozott (közvetlen és csendes foglalkozás, óraszámkimutatás az egyes tantárgyakra vonatkozólag) órarendjét s annak egy hiteles másolatát, továbbá a használatban levő tankönyvek jegyzékét szeptember 20-ikáig kivétel nélkül mindenik iskola részéről terjesszék be a kir. tanfelügyelőséghez.

5. Gondoskodjanak, miszerint a tanulók a szükséges tanszerekkel és az 1907:XXVII. t.-c. 20. §-ában körvonalozott hazafias magyar szellemet árasztó tankönyvekkel el legyenek látva. Minden tanulónak legyen magyar olvasókönyve, a felsőbb osztályú tanulóknak pedig még Magyarország földrajza, történelme és számtankönyve. A szükséges tankönyvekkel nem bíró tanulók kimutatását szeptember 20-ikán szolgáltatassák be a község előljáróságának, hogy az illetők részére a tankönyvek a község által beszerezhetők legyenek. Az egyes osztályok tanulói egyfajta tankönyvekkel láthatók el.

6. Az iskola mindennemű szünetelését, illetve a tanító szabadságolását lehetőleg 2 nappal előbb, az évfáradó-vizsga napját legalább is 8 nappal előbb a kir. tanfelügyelőségnek jelentésük be, mert a bejelentés elmulasztása fegyelmi vétséget képez.

II. A községek előljáróságait, valamint Eperjes, Bártfa és Kísszeben r. t. városok tanácsait utasítjuk, hogy:

1. az iskolázás keresztülvitele iránt a mai viszonyoknak megfelelőleg intézkedjenek. A mulasztási kimutatások nyilvántartó könyvét pontosan vezessék, még a nemleges kimutatást is az érkezés napján vezessék be, hogy így az egész évi nyilvántartás teljes és pontos legyen;

2. az iskolaszék által megküldött kimutatásban felsorolt tankönyveket és tanszereket (elsősorban magyar olvasókönyveket, valamint magyar szövegű földrajzot, történelmet és számtankönyvet) a megnevezett tanulók részére 8 napon belül a községi pénztár terhére meg-hozassák. A beszerzett tankönyvek és tanszerek ára az illető gyermekek szülőitől utólagosan behajtandó, a szegény tanulók részére kiadott tankönyvek ára pedig a község által fedezendő.

III. A járási főszolgabírák kiszállásaik alkalmával személyesen győződjenek meg, hogy:

1. az elemi iskolák elhelyezése, tisztogatás és fűtés tekintetéből megfelelnek-e a törvényes követelményeknek s amennyiben kifogásolni valót tapasztalnak, a helyszínen nyomban rendelkezzenek s eljárásukról minden egyes esetben a kir. tanfelügyelőt is tudomás és esetleges további intézkedés végett sürgősen értesítsék;

2. vizsgálják meg a beiskolázás keresztülvitelét s amennyiben az iskolaszék vagy a községi előljáróság részéről mulasztás tapasztaltatik, a helyszínen nyomban intézkedjenek, illetve az iskolaszék mulasztását további eljárás végett közölik a kir. tanfelügyelővel;

3. ellenőrzik szigorúan, hogy a községi előljáróságok beszerezték-e a szükséges tanszereket és tankönyveket s a tanulók mind-egyike el van-e látva magyar olvasókönyvvel.

Jelen körrendelet a vármegyei hivatalos lapban azzal tétetik közzé, hogy a községi és városi előljáróságok a rendelkezéseket az iskolai, óvodai helyi hatóságokkal megfelelő intézkedés végett azonnal közölik és őket eljárásukban támogatassák; a járási főszolgabírák pedig felhivatnak, hogy az iskolai helyi ható-

ságok, valamint a községi előljáróságok intézkedéseit ellenőrizzék és eljárásukban támogassák s eljárásukról, valamint annak eredményéről a közig. bizottsághoz a szükséghez képest jelentést tegyenek.

Kelt Sárosvárm. közigazg. bizottságának Eperjesen, 1916. július hó 14-ikén tartott rendes üléséből.

Bujanovics Gyula s. k.,
főispán, a közig. biz. elnöke.

Hírek.

Miniszteri kitüntetés. A vall.- és közokt.-ü. miniszter *Török Lajos* bártfai áll. el. iskolai igazgató-tanító részére a Kalmár József-féle alapítványból 155 kor. jutalomdíjat engedélyezett, mely alkalomból vármegyénk kir. tanfelügyelője nevezett igazgatónak, a hazai kultúra és általában a nevelés és oktatás körül kifejtett nagyarányú és eredményes munkásságáért a miniszter úr elismerését nyilvánította.

Figyelmeztetés. Lapunk f. évi július hó 2-ikán megjelent számában 2082—1916. tfl. sz. alatt kiadott körlevél értelmében a vármegye összes el. iskolái részéről 8 nap alatt volt a kir. tanfelügyelőséghez jelentés teendő arra nézve, hogy a háború következtében az iskola naplói netalán elvesztek-e avagy megvannak. Mindazon iskolák tanítóit, akik ezen jelentéseiket még be nem terjesztették, figyelmeztetjük, hogy e mulasztásukat most már azonnal pótolják, nehogy a mulasztás rájuk kellemetlen következményekkel járjon. Ahol a tanító nincs állomáshelyén, onnan az iskolaszéki elnök úr sziveskedjék a jelentést megtenni. Az állami elemi iskoláknál a jövő tanévben alkalmazandó női kézimunka-tanítónőkről (óraadónőkről) és azok díjazásáról szóló XXII-ik sz. kimutatások szintén most már azonnal beterjesztendők a vm. kir. tanfelügyelőséghez; úgyszintén az egyes áll. elemi iskolák által még be nem terjesztett 1915/16. tanévi zárójelentések is.

Igazgatói megbízás. A vall.- és közokt.-ü. miniszter a tótraszlaviczai áll. el. népiskola és a kapcsolatos áll. óvoda igazgatásával, az 1913. évi XV. t.-c. 21. §-a alapján járó évi 200 kor. igazgatói pótlékát élvezete mellett, *Wott Béla* tótraszlaviczai áll. isk. tanító bízta meg.

Gazdasági ismétlőiskolai tiszteletdíj. A vall.- és közokt.-ü. miniszter *Sárosi János* sároscsöszegi áll. el. isk. tanító részére az áll. iskolával kapcsolatos kisebb fokozatú gazdasági ismétlőiskola vezetéséért folytatólagosan az 1915/16. tanévtől kezdve további intézkedésig tanévenkénti 100 kor. tiszteletdíjat engedélyezett.

Új iskola létesítése. A felsőhunkóczi áll. el. iskola épületének a háború folytán történt teljes elpusztulása következtében az új épület a község belterületén nyer elhelyezést, míg az iskolailag csatlakozó Végcsarnó község külön iskolát kap.

Könyvet a katonáknak című mozgalomnak az iskolák által való felkarolása. Az Országos Hadsegélyző-Hivatal az ország Vöröskereszt-egyletével együttesen annak idején mozgalmat indított a harctéren küzdő katonáinknak könyvekkel való ellátása céljából. A «Könyvet a katonáknak» című mozgalom főleg a középfokú tanintézetek tanárainak és tanulóinak lelkes támogatására tartott számot, s hogy nem alap nélkül, azt a következő adatok is bizonyítják. Ugyanis az eperjesi áll. tanítónőképző-intézet s a vele kapcsolatos gyakorló-iskola növendékei örömmel csatlakoztak az említett mozgalomhoz s az összegyűjtött könyveket, folyóiratokat, számszerint 490 darabot Dúzs Mária, az intézet igazgatónője a Vöröskereszt Szeretetadományosztályának elküldötte és 63 kor. 70 fill. értékű vett könyvet pedig Grynæus Dezső hadnagy, Grynæus Ida tanárnő testvére személyesen vitt ki a harctérre, hogy ott katonái között szétoszthassa. A bártfai áll. polgári fiú- és leányiskola tanulói is nagy buzgalommal tettek eleget a «Könyvet a katonáknak» mozgalomnak s 51 könyvet gyűjtöttek hős katonáink részére, melyet Dúzs Róza az iskola igazgatónője rendeltetési helyére juttatott.

Személy
lén- és Árvay
és vasárnap
Novák István
tartózkodást

Aranyr
Ferenc-rend
tulajdonosa
egészsége
közönség
misés áldo
terén kifejt
alatt illetm
ezen össze
fordította.
emléket ha
zárdafenök
A manudu
sóvári pléb
éven át buz
az itteni fey
éven át mint
szerénysége
dése folytár
az ég Urán

Kitünt
ellenséggel s
Zipszer Jenő
a legfelső di

Közgyű
bizottsága j
évnegyedes
kir. város k
tanácsos, po
d u. 3 ór
rendes közg
jövő száml

Nemes
főerdőtanác
főnöke elha
ügyi minisz
bízta meg.

Adler I
van. Ha ese
címe: Levso

zák a szálló
védő lelkek

Megérti
ben a me

szenvedő le

Megtesz
Már a

tisztelendő

A jeges M

telen golyó

Többet
más közna

miseruhát

pedig az i

A tisz

háborúba

dirigál teh

tagjai gyá

ják, mikor

Valah

a mindig

hogy meg

régen hall

igazság ig

Hiába mo

tagadása

igazság p

helyen sz

Csak

görbe ut

Erzsi. Sz

lították.

Espe

szemüve

Személyi hír. *Szinyei Merse* István, Zemplén- és Árva vármegyék főispánja mult szombaton és vasárnap városunkban tartózkodott. — Dr. *Novák* István püspök július 28-ikán kétheti tartózkodásra a fővárosba utazott.

Aranymise. *Kundrich* Evariszt eperjesi szent Ferenc-rendi áldozópap, az arany-éremkereszt tulajdonosa e hó 25-ikén tartotta — törődött egészsége dacára — csendes aranymisét, szép közönség buzgó imája mellett. Nevezett aranymisést áldozópap 50-éves egyházi és a hitélet terén kifejtett tevékenysége, 40-éves tanítósága alatt illetményeit garasról-garasra kuporgatva, ezen összeget a zárdatemplom újjáalakítására fordította. Evvel Isten dicsőségére maradandó emléket hagy maga után *Böhm* Brunó jelenlegi zárdafőnök testvéri szeretettel méltatta érdemeit. A manuduktori tisztséget *Dobránszky* János sóvári plébános végezte. A jubiláns áldozár 33 éven át buzgó fáradozásával a katonaságot és az itteni fegyenceket oktatásban részesítette s 15 éven át mint eperjesi zárdafőnök működött. Ismert szerénysége, előhaladott életkora és betegeskedése folytán csendben mutatta be aranymisét az ég Urának.

Kitüntetés. A király elrendelte, hogy az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásáért *Zipser* Jenőnek, a 67. gy-ezred hadnagyának a legfelső dicsérő elismerés újjól tudtul adassék.

Közygylések. Sárosvárm. törvényhatósági bizottsága júl. 31-ikén d. e. 10 órakor tartja évnegyedes nyári közgyűlését. — Eperjes szab. kir. város képviselőtestülete *Faragó* József kir. tanácsos, polgármester elnökletével júl. 29-ikén d. u. 3 órakor tartotta harmadik negyedévi rendes közgyűlését, melynek lefolyásáról lapunk jövő számában emlékezünk meg.

Nemes Károly távozása. Nemes Károly főerdőtanácsos, a sóvári m. kir. erdőhivatal főnöke elhagyja eddigi állomását. A földművelésügyi miniszter a kolozsvári erdőhivatal vezetésével bízza meg.

Adler Dezső 9-es honvéd orosz fogságban van. Ha esetleg hozzátartozói nem tudják a címét, címe: Levschino, Gouv. Perm.

zák a szőlőhegyek, mintha a tisztítóhelyen szenvedő lelkek segélyért kiáltanának hozzá. Megérti szavát a nép és elhangzanak lelkében a megboldogultnak igéi: Imádkozzál a szenvedő lelkekért...

Megteszik most is; hátha ő is megérdemli. Már a filiákon is suttogják, hogy elesett a tisztelendő uracska valahol messze, igen messze. A jeges Muszkaországban ölte meg az istentelen golyó.

Többen vannak ma a templomban, mint más köznapokon. Ritka dolog a faluban, hogy miseruhát teygenek a fekete koporsóra, ma pedig az is takarja.

A tisztelendő uracskaival a kántor urat is háborúba hívta a király levele. Miska bácsi dirigál tehát ma a kóruson és Mária-kongregáció tagjai gyászos öltözetben és néma áhítattal várják, mikor szólal meg a sekrestye csengetyűje.

Valahogy nehezen mozdul ma az oltárhoz a mindig pontos esperes úr. Talán nem is igaz, hogy meghalt. Hihetetlen. Hiszen nem is oly régen hallották hangját, mikor mondotta: S az igazság igazság marad akkor is, ha valaki tagadja. Hiába mondja a vak, hogy nincs nap az égen, tagadása még le nem rántja a napot onnan. Az igazság pedig az, hogy van túlvilág és a tisztítóhelyen szenvedő lelkeken segíthetünk...

Csakúgy botlik ezalatt sietésében a falu girbe-görbe utcáján a szövetkezett postása, az *Erzsi*. Szóba sem áll senkivel, akárhogy is szólítgatják.

Esperes úr is megkezdte volna a misét, de szemüvegét várja.

SÁROS FÖLDJE 1914-1915.

címen már kikerült a sajtóból lapunk felelős szerkesztőjének, *Dvortsák* Győzőnek tollából a sárosi orosz betörés története a vármegye etnografiai s topografiai ismertetésével — könyvalakban, egy térkép-melléklettel, amely az oroszok által megszállott községeket külön tünteti fel.

Ára I kor. 80 fill., vidékre küldve I kor. 90 fill., melybe a portó is bele van számítva.

Kapható: Kósch Árpád papir- s írószerkereskedésében és a Stehr-féle könyvkereskedésben.

A kis-állomáson f. évi augusztus hó 1-jétől minden személyvonat megáll egy percre.

Szentistvánnapi országos és hivatalos körmenet. Immár harmadszor köszönt ránk a háború folyamán az első magyar király ünnepe. A minden évben szokásos körmenetet már tavaly és két évvel ezelőtt is nagyszabásúvá tették a rendkívüli idők, természetesen tehát, hogy ebben az évben is nagy várakozással tekint eléje nemcsak a főváros, hanem az egész ország lakossága. Mint a multban, úgy ezidén is az Országos Katholikus Szövetség vállalta a rendezés munkáját, amelyet az illetékes egyházi hatóságok, dr. Mészáros János udvari és várpébános, a Szent-Jobb örének és dr. Nemes Antal címzetes püspök, a budavári koronázófőtemplom plébánosának hozzájárulásával végez. A körmenetet maga dr. Csernoch János bíboros-hercegprímás fogja vezetni.

Be kell szolgáltatni a réztárgyakat. Az alispán falragaszokon teszi közzé a fémtárgyak beszolgáltatására nézve kiadott kormányintézkedéseket. Minden polgár, aki el akarja kerülni a kellemetlenségeket, olvassa el figyelmesen ezt a közérdekű figyelmeztető felhívást, amelyről egyébként már sokszor írtunk.

Szaladt is már a sekrestyés. Keresi, keresi, de nem leli. Végre ráakad a zsolozsmás könyvben. Kitépi és indul vele.

— Szabad — szól a kopogásra, mielőtt kilépne a szobából.

— Itt a posta. Hol az esperes úr? — kérdi *Erzsi* postás.

Megvakarja fejét az öreg.

Posta, posta. Hm. Mihaszna, ha a tisztelendő úrét többé nem hozza. Milyen jó ember volt! Igaz, néha nagyon szigorú. De mit is hoztál? Nem írnak róla.

Van egy tábori lap.

Szalad a szemüveggel.

— Tessen parancsolni, itt a szemüveg meg a lap is.

— Micsoda lap?

— Méltóztasson elolvasni — szól és hunyorít.

Olvassa:

„Kedves Esperes úr! Szeptember 13-ikán Istennek ajánlottam lelkemet. Lovagló tűzér-ség lötte a várost kiméletlen srappelljeivel. Isten különös kegyelmének köszönhetem, hogy élek. Ruháimon, szenteltvizemen osztozkodtak az oroszok, de én szabad vagyok. Szabad!... Kegyeskedjék, tisztelettel kérem, hálaadó szent-misést bemutatni az isteni Irgalomnak.

Igaz szeretettel üdvözlő
Harctér, 1914. szept. 20. kész híve:
Tarnóczy István.“

Két könnycsepp szalad végig az esperes arcán; az öröm sajtolta ki.

A humoros egyházi is megtörlí két szemét és eltávolítja a koporsót szép csendesen, mert

Elsőrendű cséplési gépolaj kapható *Eger Mór és Fia* cégnél Eperjesen.

Lelkészek és kántorok dupla háborús éve. A sárosi ág. hitv. ev. egyházmegye most tartotta évi közgyűlését. Az egyházmegye felterjesztést intéz az egyetemes egyházi és iskolai közgyűléshez, hogy a lelkészeknek és kántoroknak a háborús éveket a nyugdíjnal kétszeresen számítsa be, továbbá hogy az úrvacsoránál a közös kehely mellett a külön kehely használata engedtesse meg közegészségügyi okokból.

Ármegállapítás. *Faragó* József kir. tanácsos, Eperjes szab. kir. város polgármestere megállapította a gabona, liszt, kenyér és főzelék-félék árait s hirdményileg tette közzé. E szerint Eperjesen:

I. **Gabonaárak** (zsák nélkül):

	1916. dec. 15-ikéig	azontúl
Búza mm.-ként	42— K.	38—
Rozs >	3450 >	3150
Árpa >	34— >	31—
Zab >	40— >	38—

II. **Liszt- és őrleményárak:**

	a) nagyban viszont- eladónak zsákkal együtt házhoz száll- ítva q-ként	b) kicsinyben fogyasz- tónak kimérve, papír- zacskóval együtt kg.-ként
Finom tézstaliszt	104— K.	112 fill.
Búza dara	106— >	116 >
Főzöliszt	70— >	76 >
Búzakenyérliszt	4850 >	52 >
Rozsliszt	5250 >	56 >
Árpakása* finomszemű 105— >		112 >
Árpakása* nagy szemű 85— >		92 >
Kukoricakása	72— >	78 >
Árpakorpa	— >	28** >
Kukoricakorpa	— >	30** >

* A zsákok visszaadandók, de minden drb 50 kg.-os visszaadott zsákért 150 K. térítés jár.

** Zsák nélkül a városi malomban.

III. **Kenyerárak:**

Barna kenyér	52 fill.
Fehér kenyér	64 >

IV. **Főzelékárak:**

Száraz bab*	58— K.	64 fill.
-----------------------	--------	----------

* A zsákok visszaadandók, de minden drb zsákért 250 K. térítés jár.

ma fekete helyett fehér színben misézik az esperes, engesztelő mise helyett hálaadó áldozatot mutat be a pap.

Két nap mulva az ujság is hozza, hogy *Tarnóczy* István feltámadott.

Hála Istennek!, sóhajtották jóakaró barátai. Gondos jó atyja, kedves testvérei pedig sírtak az örömtől, hogy Isten csak próbára tette az atyát, mint egykor *Ábrahám*ot.

IV.

Dübörög az ágyú, reng a föld; visít a srappell, csapkod a golyó a San-menti síkon: — honvéd páter áll a rudniki földhányáson magasra emelt arany kereszttel...

Valahol, nem tudom, — de tudom, hol — a király szobájában serceg egy arany toll. Fel-séges név marad utána a lista alján.

Indul már a posta Bécs büszke várából. Legmagasabb üzenetet küld a király hős fiainak...

Szünetel a harc, tiszta a levegő, nem porzik ma *Gorlice* bástyája, a *staskowkai* magaslat és a *luznai Pustki-hegy*: királyi üzenetet olvas a hős ezredparancsnok.

Ünnepi csend.

«A király Ófelsége *Tarnóczy* István tartalékos honvéd tábori lelkésznek, az ellenség előtt tanúsított vitéz és önfeláldozó magatartása elismerésül a II. oszt. katonai érdemkeresztet lelkésznek számára a fehér-vörös szalagon a leg-kegyelmesebben adományozni méltóztatott.»

Íme a hamvaiból feléledt *Phönix*!

□□□

Matzner István tragédiája. Matzner Samut, a FELSŐMAGYARORSZÁG című kassai napilap felelős szerkesztőjét súlyos csapás érte. 15-éves kis fia a Tátrában lezuhant egy hegycsúcsról és szörnyethalt. — Matzner Samuné két leányával és Pista fiával Tátralomniczon nyaralt. Pista fia hétfőn reggel két barátjával turistaútra indult a Lengyel-nyereghez. Anyja és nővérei a fürdőben maradtak. A három turista fiú vígan járta a Tátra vadregényes bérceit, mikor úgy hétfőn délután 1/2 6-kor Matzner Pisti egy rövidebb utat keresve, akart a szomszéd hegyre jutni. Előre indult, két társa meg várt rá. Szegény Matzner Pistinek ez lett azután a veszte. Egyszer csak egy meredek szélén találta magát, honnan se előre, se vissza. Ijedten kiáltott két társának, hogy nyújtsák segítségül turistabotjukat. Am a bot rövid volt, a kis diák az izgalomtól megszédült és a többszáz méteres szakadékba zuhant, meghalt. Társai rémülve siettek be Poprádra, hová csak éjjel érkeztek meg. A poprádi állomásfőnök értesülve a tragikus esetről, éj idején expedíciót szervezett, a kis hullát a mélységből felhozták és elszállították vissza Kassára. Matzner Samuné hétfőn egész éjjel nyugtalanul várta fiát fürdői lakásán s csak kedden reggel értesült a lesújtó hírről, amely teljesen megtörte az amúgy is beteges úrnőt. Matzner Samu, a FELSŐMAGYARORSZÁG tulajdonosa és főszerkesztője Zágrábban volt sógora esküvőjén s ott vette a hírt egyetlen fia tragikus végéről. A tragikus véget ért diák temetése tegnapelőtt, óriási részvét mellett ment végbe.

Lisztzükséglet biztosítása. Az eperjesi rendőrség felszólítja a város közönségét, hogy lisztzükségletét augusztus hó 15-ikéig jelentse be. E bejelentés kényszere természetesen csak azokra vonatkozik, akik nem vásárolhatnak gabonát.

Orosz fogságból. Dr. Fessenák Győző felsővízközi ügyvéd, ki a Bobolince mellett lévő 224-es magaslát elfoglalásánál fogságba esett, júl. 9-iki kelettel, hozzátartozóit értesíti, hogy egészséges s jelenleg Kussnetzk-ben (Gouv. Saratov) van.

Igazságügyi hadapródok és zászlósok. Bécsből jelentik, hogy új rendfokozatok lesznek a katonai hadbírói karban, még pedig igazságügyi hadapród és igazságügyi zászlós rangfokozat. Azok a jogvégezett egyéves önkéntesek érhetik el, akik katonai orvosi vizsgálat alapján csak segédszolgálatra alkalmasok és legalább hat hónapig kielégítő tevékenységet fejtettek ki valamely katonai törvényszéknél mint jegyzők, illetőleg jegyzőkönyvvezetők.

Belgiumba való utazáshoz szükséges engedély. A császári német főkormányzóság Belgiumban rendeletet adott ki, hogy a Belgiumba utazni szándékozó egyéneknek az utazáshoz a szabályszerű útlevelel kívül előírt utazási igazolvány (Passierschein) elnyerése végett a lakhelyük szerint illetékes császári német hivatásos konzulhoz kell fordulniok.

Felhívás. E hét elején elveszítettem egy Horváth Géza címére szóló feketeszegélyes levelet, amelyet a tisztelt megtaláló továbbított. Miután fontos magánérdekek kívánja, tisztelettel kérem a levél szives megtalálóját, illetve továbbítóját, hogy b. címét velem közölni sziveskedjék. Eperjes, 1916. július 28. Dr. Haász Béla, Eperjes.

Steckenpferd- liliomtejszappan

Bergmann & Co. cégtől Tetschen a/Elbe
egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvendő szeplő ellen való elismert hatásánál fogva s a bőr és szépség gondozásában való fölülmulhatatlanságáért. Ezernyi elismerőlevél! Sok legnagyobb kitüntetés! Bevásárlásnál óvatosság! Ügyeljen nyomtatékosan a Steckenpferd védőjegyre és a cég helyes nevére! Darabja 1 K 50 f-ért kapható gyógyszerárakban, drogériákban, illatszertüzletekben s b.
Hasonlóképpen kitűnő Bergmann Manera liliomkrémje (80 fillér egy tubus). Kitűnő szer női kezek gondozására.

A sárosvármegyei hadiársvák alapja javára az eperjesi kir. adóhivatalba, mint Sárosvármegye gyámpénztárába 1916. július 24-ikéig a következő adományok folytak be:

A már nyugtázott összeg	11,858.73
Gmitra György, Kacsány	20.—
Krehely Tomascsin János, Kacsány	20.—
Tomascsin Mátyás, Kacsány	20.—
Dolnizski János, Kacsány	20.—
Dzurenda András, Kacsány	20.—
Soltész György, Szedlicze	20.—
Márton András, Szedlicze	20.—
Timkó György, Szedlicze	20.—
Timkó Péter, Szedlicze	20.—
Thumács János, Szedlicze	20.—
Kotulics János, Szedlicze	20.—
Fedoranyin Mihály, Szedlicze	20.—
Palkó András, Szedlicze	20.—
Vozsinszki Anton, Miklósvágása	20.—
Filyakovszki József, Miklósvágása	20.—
Szencsák György, Miklósvágása	20.—
Szencsák József, Miklósvágása	20.—
Hudák József, Miklósvágása	20.—
Kohut Adzima Mihály, Miklósvágása	20.—
Kohut Péter, Miklósvágása	20.—
Glattstein Simon kelebéri körjegyző gyűjtése:	
Hajduk János, Kelembér	20.—
Filyakovszki János, Kelembér	20.—
Petrasovics István, Kelembér	20.—
Magács András, Sárosizsép	20.—
Petkó István, Sárosizsép	20.—
Kuopcsák Jánosné, Sárosizsép	20.—
Harcár Györgyné, Sárosizsép	20.—
Kisebb tételekben	185.—
Egy nemesszívű adakozó, Tarca-szentpéter	100.—
Lipóczi Keczer Belizár, Somos	20.—
Lipóczi Keczer Belizár gyűjt. Licsérdén	22.—
Sztaurovszky Ferenc vargonyi g. k. tanító gyűjtése	8.40
Siska Istvánné, Sárosbogdány	10.—
Briskár András iskolagondnok, Részó Neviczky Emil g. kath. lelkész gyűjt. Sárosújlak	82.20
Meliórisz József, Eperjes	32.—
Összesen:	12,878.33

A fennebb felsorolt adományokat ezennel nyugtázom. Egyúttal a mélyen tisztelt adakozóknak és gyűjtőknek áldozatkészességükért és sikeres fáradozásukért — a hadiársvák nevében — hálás köszönetet mondok. Eperjes, 1916. július 24. Dr. Máriássy Béla, vm. árvasz. elnök.

Iparvasútépítés. Az eperjes—szigordi erdei vasút építésére a tótsóvári állami erdőhivatalban tartott versenytárgyaláson ajánlatot adtak be: Halász testvérek (Ungvár) 472,062 K.-val, Nagy és Rapó 615,440 K.-val, Fábrián Lajos 628,645 K.-val, Vágó és Sternberg 684,520 K.-val, Kolin és Török 695,862 K.-val, Bányai és Hoffer 841,539 K.-val, Gregersen G. és fiai 1.076,000 K.-val, Mandel és Quittner 1.234,548 K.-val, Mangold és társa 1.304,623 K.-val, Kőhegyi és Versecz 1.370,000 koronával, Kerpán János 2.200,000 koronával. A járóművek szállítására négy ajánlat érkezett be, melyek közül a Magyar-belga fémipar r.-t. 125,000 koronás ajánlata fogadtatott el. A pálya építésével a Halász testvérek ungvári cég bízott meg.

Adományok. Az Eperjesi Vöröskereszt-főkegyelet javára a következő nemesszívű adományok folytak be: 30 kor. 54 fill.: dr. Novák István püspök úr öméltsága; 20 kor.: özv. Tóth Jánosné Megye, a kisszebeni főszolgabíró útján; 10 kor.: özv. Feketéné-Hoffbauer Izabella; 2 kor.: özv. Mayer Gézané, özv. Menesdorfer Bertalané; 1 kor.: Kovács József, Orkuta, amelykért őszinte hálás köszönetet mond az elnökség.

Köszönetnyilvánítás. Dr. Schwarcz Mártonné úrnő kislánya felgyógyulása alkalmából az izr. hitközség útján 100 koronát, Fränkel Lajosné úrnő 100 koronát és Weisz Jónás úr 50 koronát adományozott az Izr. Nőegylet népkonyhájának. A kegyes adományokat hálással köszöni az elnökség.

Mégsem lehet mindent pénzzel elérni. Singer Jenő szalmatokgyáros ez év elején a lemesi főszolgabírótól idézést kapott egy ellene folyamatba tett állategészségügyi kihágásból kifolyólag. Lemesen ezt az ügyet Fekete Béla szolgabíró tárgyalta és Singer, amikor megérkezett, 40 koronát csusztatott a szolgabíró kezébe, hogy ügyét elnézően intézze el. Fekete Béla látszólag belement a dologba, a pénzt átvette, azonban nyomban jegyzőkönyvet vett fel az esetről és a jegyzőkönyvet a pénzzel együtt áttette az eperjesi kir. ügyészséghez. A törvényszék vesztegetés vétsége miatt nyolcnapos fogságra és 50 kor. pénzbüntetésre ítélte Singer Jenőt. Semmiségi panaszát most a Kúria elutasította.

Női munkaerőt keresnek. Az eperjesi tartalékkórház augusztus hó 1-jétől 6—8 női irodai munkaerőt keres. A német nyelvnek írásban és szóban való birását követeli. Munkaidő napi 6 óra. Díjazás havi 90 korona. Hat órai időn túl való munkáért óránként 50 fillér pótdíjat kapnak. Jelentkezni személyesen lehet d. e. 11—12 óráig a kórház számvevőségi irodájában.

A vakok intézetének támogatása. Dr. Schwarz Márton törzsorvos neje, gyermekének felgyógyulása alkalmával, az izr. hitközség útján 20 koronával segélyezte a Vakok Eperjesi Intézetét, miért is az intézet igazgatósága és vakgyámoltjai hálás köszönetüket fejezik ki.

«A Társaság.» Dobay István kitűnően szerkesztett hetilapjának legújabb száma Pajzs Elemértől és Károlyi Gyulától hoz egy-egy novellát és Körmeny Viktortól tárcát a szegedi partfürdőről, melyet pompás fényképfelvételek illusztrálnak. Verset Sziny Lajos és Finta Sándor írtak, míg Návay Aladár «A német tőr» címmel adott érdekes cikket a germán ipar hegemoniájáról. A címlapot Khuen-Héderváry Károlyné fényképe díszíti, a szöveg közt pedig ott találjuk Kandó László, Moldován Béla és Senyei József kitűnő rajzait. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 kor., félévre 10 kor., negyedévre 6 kor. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Dunapalota.

Adakozzunk az elesett hősök özvegyei és árvái javára! Hadsegélyező Hivatal főpénztára, Képviselőház.

Adományok a sárosvármegyei hadiársvák alapja javára. Magyar Elek (Nyirjes) gyűjtése: Magyar Elek Nyirjes 5 kor., Kirchner Gizella Girált 2 kor., Czibulyka Andrásné Nyirjes 70 fill., Kontros Andrásné Nyirjes 1 kor., Kracsunovszky András Margonya 30 fill., özv. Kamenicsni Bednár Jánosné Nyirjes 20 fill., Pribula János Margonya 1 kor. 50 fill., Horvát Jánosné Nyirjes 1 kor., Spissák János László 60 fill., Persely Mihály László 1 kor., Varga György Kálnás 20 fill., Miaslyik András Nyirjes 60 fill., özv. Pribula Jánosné Nyirjes 60 fill., Pribula András Nyirjes 1 kor., Pribula Andrásné Nyirjes 30 fillér. Összesen: 16 korona.

Eperjesi Tanítók Házába való felvételek. A Sárosvármegyei Ált. Népevelőegyesület által Eperjesen létesített Tanítók Háza internátus felügyelő-bizottsága f. évi július hó 24-ikén ülést tartott a Tanítók Házában. Az élénk lefolyású gyűlés első tárgyát képezte a Tanítók Házába a jövő tanévre való felvételek eszközzése. Az internátus működése fentartásának fontosságát igazolta a felvétel iránti jelentések szép száma, ami azt mutatja, hogy a háborúokozta rendkívül nehéz helyzetben egy ily internátus működésének biztosítása különös szükséglet képez. Mindenesetre jelentékenyen megnehezíti a Tanítók Háza fentartását az a szokatlan drágaság, mely főleg az élelmicikkekben jelentkezik, mely bajon az internátus gondnoka akként igyekszik segíteni, hogy a lehetőség felhagyva a bolti és piaci beszerzésekkel, a nagyobb mennyiségben szükséges és kapható élelmicikkeket a termelőktől igyekszik beszerezni, mely gazdaságosabb eljárással igyekszik elérni azt, hogy legalább a vármegyei tanítók utáni havi díjak ne emeltessenek. Az internátus felügyelő-bizottsága szíves készséggel megszavazta a Tanítók Háza 3000 kor. pénzkészletét azon célra, hogy a legjobb alkalmakkor szerezhesse be a gondnok a terményekből a szükséges mennyiségeket, mely összeg természetesen a növendékek havi díjaiból majd visszatérül. A megyei tanítók gyermekei után fizetendő havi díjak leszállítása érdekében, illetőleg azon célból, hogy a mostani rendkívül nehéz helyzetben a vármegye tanítóságának, mely az orosz betörés folytán anyagilag oly megpróbáltatásnak volt kitéve, az internátusban lévő gyermekei után a havi díjak leszállíttassanak, Szabó Elemér, vármegyének kir. tanfelügyelője által a súlyos helyzet kitérésére már Szinyei-Merse István főispán úr öméltsága volt kegyes kieszközölni az internátus részére az elmúlt tanévben 5000 korona segélyt. Felette megnyugtatólag hallgatta meg a felügyelő-bizottság a kir. tanfelügyelő úrnak ezúttal tett azon kijelentését, hogy jelenlegi főispán úr Bujanovics Gyula öméltsága is a legmelegebben érdeklődik a megye tanítóságának eme ügye iránt s tekintettel arra, hogy a nehéz állapot még fennáll, sőt fokozódik is, bizton remélhető, hogy a kapott segély az 1916/17. tanévre sem fog megtagadtatni. A felügyelő-bizottság hálás köszönettel vette az előadottakat és elhatározta, hogy a segély iránti kérvénnyel a vm. tanítóegyesület képviselője fog járulni főispán úr öméltságához, továbbá felkéri báró Ghillány Imre m. kir. földmívelésügyi miniszter úr önméltóságát, hogy miként a múlt tanévben, úgy ezúttal is legyen kegyes atyai jószágba venni a vármegye károsodott tanítóságát s gyermekeik iskoláztatására a folytatólagos segélyezést hathatós pártfogásával biztosítani kegyeskedjék. Ezúttal letárgyalta még a felügyelő-bizottság az internátus lefolyt tanévi számadását, melyet elfogadhatónak talált és a jövő tanévi költségvetést, mely a mostani nehéz állapotban is az internátus egyensúlyát igyekszik biztosítani. A Tanítók Háza alapítványi kamatai ezúttal 40 kor. 86 fillért tettek ki, melyeket a következő jobb előmenetelű és magaviseletű tanulóknak ítél meg a bizottság, u. m.: Bodnár Ernő, Gajdos Dezső, Sárosi Dezső és Milly Jenő internátusi növendékeknek. A tanítóegyesületi napidíjakra rendelkezésre álló összeg pár korona kamatát pedig Oleár Gyula internátusi növendék kapja. (W. Gy.)

Szereteadományok a harctéren küzdő csapatok részére. A Magyar Vöröskereszt-Egyesület, Ófelsége születésnapja alkalmával, a harctéren küzdő összes csapatok részére szereteadományok költségeinek fedezésére gyűjtést indít. A belügyminiszter felhívja a hatóságokat, hogy ezt a gyűjtést a maguk részéről a legmesszebbmenőleg támogassák és oda hassanak, hogy a gyűjtés minél eredményesebb legyen.

Finom lisztből készült tarhonya liszt-cédula nélkül *Eger Mór és Fia* cégnél Eperjesen még mindig kapható.

Köszönetnyilvánítás. A Nagysárosi Műmalom igazgatósága 50 korona segélyt juttatott az eperjesi izraelita egyes. óvodának, mely kegyes adományt halásan köszöni az óvoda *elnöksége*.

A «Vasárnapi Ujság» július 23-iki száma a harctérré küldött munkatársainak legújabb felvételeit közli, azonkívül képeket közöl a főváros lebontásra kerülő híres szállójáról, az «Angol királyné»-ról, a bécsújhelyi cyklon pusztításáról stb. Juszko Béla a «Hadipiktör naplója» címen ír háborús tárcát, rajzaival illusztrálva. Havas Aliz eredeti és Walter Bloem fordított regénye, Szöllösi Zsigmond cikke és a szokásos rovatok egészítik ki e szám tartalmát. A VASÁRNAPI UJSÁG előfizetési ára negyedévre 5 kor., VILÁGKRÓNIKÁVAL együtt 6 kor. Megrendelhető a VASÁRNAPI UJSÁG kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.). Ugyanitt megrendelhető a KÉPES NÉPLAP, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 kor. 40 fill.

A háború következtében megrongált áll. népoktatási intézetek helyreállítása.

A közoktatásügyi miniszter a vármegye kir. tanfelügyelőjének részletes kimutatására kiutalta a vm. államépítészeti hivatalhoz a megye állami iskoláiban és óvodáiban a hadműveletek folytán okozott károk helyreállítására szükséges összeget. Az ekként utalványozott összeg 91,812 K. 14 f.-t tesz ki. Az állami óvodák és áll. elemi iskolák épületeinek helyreállításával és a szükséges burtorzat megszerzésével lehetőleg a felügyelő-bizottságok, illetőleg az áll. isk. gondnokságok bizatnak meg. A költségesebb és bizonyos szakértelmet igénylő helyreállítási munkákat az államépítészeti hivatal vállalatilag biztosítja. Megemlítjük még, hogy a zborói áll. el. iskolának és óvodának a Rákóczi-kastélyban leendő elhelyezése, továbbá annak megfelelően való átalakítása iránt a közokt., valamint a földmívelési miniszterek között a tárgyalások folyamatban vannak. A felsőhunkóczi áll. iskola újjáépítését pedig tudvalevőleg Hevesvárm. népiskoláinak tanuló-serege tűzte ki nemes törekvéseképpen. Hevesvármegye népevelői lelkes buzgalommal serénykednek, hogy a kitűzött terv mielőbb a megvalósulás állapotába jusson.

Háziallatok az újraépített falvak lakosságának. A Háborúban Feldúlt Tűzhelyeket Újrafelépítő Országos Bizottság nem éri be azzal, hogy tető alá juttatja a felvidéki lakosságnak azt a részét, melyet az oroszulálás megfosztott otthonától, hanem egyúttal arra is

törekszik, hogy az újra felépített falvak lakossága az elvesztett háziállatait is kárpótlást találjon. Az országos bizottsággal egyetértően br. Ghillány Imre földmívelésügyi miniszter intézkedett, hogy az oroszuláta vidékek számára Svájcban ötszáznál több tehén és tenyészbika vásároltassék, amelyeket körülbelül feleáron osztottak szét a felvidéki lakosság között. A tenyészbikák árát és a szállítási költségeket a földmívelésügyi minisztérium vállalta el, a szétosztott tehének kedvezményes ára és az egyéges beszerzési ár közt fennálló különbözetet pedig, amely 135,648 kor. 64 fill., a gr. Khuen-Héderváry Károly elnöklété alatt álló országos bizottság egyenlített ki. Ezzel is igen fontos, az illető vidékek fellendülése szempontjából nagyon jelentős lépés történt az oroszuláta falvak lakosságának érdekében.

KÖZGAZDASÁG.

Aktuális közgazdasági kérdések.

Valósítgatják már a szerbek Duna-Adria álmát. A kormányhoz közel álló «B. H.» ujságolja — Belgrád-Nándorfehérvárból, hogy a magyar és osztrák kormányok kovácsolják már balkáni vasúterveiket. Hogy hát Üszküb (Skoplje) állomásból, ahol a budapest-nis-üszkübön vonal folytatást talál Szaloniki felé, vasutat terveznek Prizrenen át San-Giovanni di Medua albán kikötőbe. Mi ez más, mint a már elkészült üszküb-nis-zajecár-negotin-kladovai vonallal együtt a szerbek Duna-Adria összekötetésének a megvalósítása, amelyik hazánk elkerülésével akart Oroszországnak Románián és Szerbián át utat teremteni az Adriához.

Aratnak a sörgyarak Németországban s Ausztriában is. A németországi sörgyári bank három évig nem adott osztalékot s most még a törzsrészesvényesei is kapnak. Úgy látszik, másutt is úgy van, hogy mentül több a nyomorúság, annál vígabban élünk.

Balatonfüred bankok kezén. Befejezett dologként hírlírik, hogy a Pesti Magyar Kereskedelmi bank több évtizedre kibérli Balatonfüredet. Végre hát a nagytöke is érdeklődik fürdőink, hazánk e parlagon heverő kincsének kihasználása iránt. Csak az a baj, hogy ezzel egyúttal osztrák kézbe került a dolog: mert hisz tudvalevő, hogy a mi ügynevezett nagybankjaink egytől-egyig bécsi bankok függelékei s ily címen magyar hazafiak is, vagyis ezen cégér alatt hazafiaknak vallják magukat. De mi nagy éhletetlenségünkben addig semmit sem tudunk csinálni kincseinkkel, amíg valami idegen el nem halássza előlünk; akkor aztán — most már ezen sopánkodunk.

Még a főzőedény is maximálás alá került. Ugyan hova el nem ér még a hatóság árszabályozó keze ezekben a háborús időkben. Igazán nem vagyunk már messze tőle, hogy mindent az állam vesz s mindent az állam ad el, mint ahogyan ezt a szociálisták kívánják. Hogy például a régi spártaik mintájára az egész lakosságnak katonamenázsira szorítása alaposan megdönthetne minden kiéhezettési tervet, azt az ostromlott helyek példája mutatja, ahol bizony első dolog az ellátás katonai szervezése.

Bajor sörből kevesebbet kaphatunk, mert a német kormány a háború előtt kivitt sörnek csak 45%-át bocsátja ki. Ennyi baj legyen. Bajor sör nélkül majd csak megleszünk még.

Németek birtokfoglalása hazánkban. A szatmármegyei Károlyi-Erdőd-birtok német kézre kerül, ha nem is örökön, de hosszú időre. Németvilág lesz hát ott is. Csak azután sok ne legyen belőle!

Felolós szerkesztő:
Dvortsák Győző.

Kiadótulajdonosok:
Koós Ernő és Frigyes.

103—1916. számhoz.

Fenyőfaeladási hirdetemény.

A feketekúti volt úrbéresek, 611—1916. számú gazdasági albizottsági engedély alapján

1916. augusztus 16-án d. e. 11 órakor

Feketekút község házájánál megtartandó nyilvános szó- és zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött árverésen eladják Feketekút község határában fekvő, 2:34 katasztr. hold «Martinec» nevű területén szél által megrongált 1205 drb, 12—50 cm. mellmagasságú átmérőjű **lúcfenyőállomány** összesen 568 tm.³-re becsült fatömegét a legtöbbet ígérőnek.

A lúcfenyő javarésze kéregetermelésre is igen alkalmas.

Kikiáltási ár 6250 korona. Bánatpénz 625 korona.

Becsáron alul a faanyag el nem adható.

A részletes árverési feltételek a volt úrbéresek elnökénél, az eperjesvidéki felső m. kir. járási erdőgondnokságnál Eperjesen megtekinthetők.

Feketekút (Sárosvármegye), 1916. július 25

Petrus István,
v. úrb. elnök.

A Nagysárosi Múmalom

eperjesi irodája részére
lehetőleg gyorsírásban jártas

**hivatalnokot,
esetleg gépirónót**

keres azonnali belépésre.

Gyakorlattal bírók előnyben részesülnek.

== HIRDESSÜNK ==
AZ EPERJESI LAPOKBAN!

Eladó ház.

Eperjes, Fürdő-utca 4. számú,
4 szoba-, konyha-, pince-
és mellékhelyiségekből álló
ház szabad kézből eladó.

Tudakozódhatni **Szabó Mihály,** vármegyei irodagazgatónál, Egerben. ...

Egy vidéki jobb
családból való fiú

tanulónak

felvétetik :: :: ::

Vajdicska Kálmán fűszerüzletében, Eperjes.

HALTENBERGER BÉLA □ KASSA.

:: RUHAFESTŐ-, ::

VEGYTISZTÍTÓ- ÉS

GŐZMOSÓGYÁR.

■ ÁTVÉTELI ÜZLET ■

EPERJESEN FŐ-U.

23. SZÁM ALATT.

Amennyiben a gyár jelenleg

□ is teljes üzemben van, □

ruhák, egyenruhák, függönyök stb.

most is a rendes módon

festetnek és tisztítanak.

Gallér- és kezelőtisztítás

a szokott szép kivitelben.

Gyászesetben ruhák festése feketére.

Elveszett vadászkutya.

Sport nevű vizsla — 40-es számú kutyajegye van, francia Griffarc, színe szennyesfehér, szőre erősen borzas, ismertetőjele: első jobblábán sebhely, alsó állkapcsán egy foga kitört — *Tapolyhanusfalváról elbitangolt.* A feltaláló illő jutalomban részesül.

Janisch József, Tapolyhanusfalva.

== Kiadó ==

üzleti helyiség

szeptember 1-sejétől

Főutca 53.sz. házban.

FOGTECHNIKAI TEREM.

Fogsorokat és egyes fogakat, arany platina-koronát, híd munkát rágásra kifogástalanul használható, művészies és ízléses kivitelben készítek; valamint

foghúzás, fogtömés

legjutányosabban.

LEFKOVITS IGNÁC - KASSA Fő-utca 65. :: I. emelet

vizsg. fogtechnikus, jó és szép munkáért a milleniumi országos kiállításon kitüntetve.

SZEPLŐS

csúnya leányok, májfoltos, kiütéses asszonyokon azonnal segít

A VILÁGHÍRŰ FÖLDES-féle

MARGIT
CRÉME és
SZAPPAN

A Margit-crém rögtön szünteti szepelőt, májfoltot, bőrkiütéseket, atkát (mitesser) és mindennemű bőrbajt.

A Margit-crémelől az arc bőr üde, rózsás lesz, a ráncok, a redők eltűnnek. A Margit-crém a világ legszebb asszonyai, hercegnők, grófnők, bárónők, híres művésznők stb. használják s elvannak ragadtatva annak páratlan bőrkonzerváló és bőrszépítő hatásától. — 6 koronás rendeléseket bárhová hérmentve küld

Földes Kelemen gyógy-szertára Aradon.

Kapható minden gyógyszer-tárban, drogueriában és illatszerkereskedésben. :::

TEXTIL

az új erőpapirspárga

a legerősebb spárga

kiválóan alkalmas

szőlőkötéshez,

zsákkötéshez

és minden máshoz.

Gyártja:

Magyar Textilipar r.-t.

RÓZSAHEGY-FONÓGYÁR.

Ajánlunk azonnali szállításra a legjutányosabb napiárak mellett:

**gép-, henger- és autóolajat,
gépzsiradékot, kocsikenőcsöt**

és mindenféle gazdasági gépekhez szükséges kenőolajakat szavatolt jó minőségben.

WEISZ LIPÓT ÉS TÁRSA

disznózsír-, szalonna- és olajnagykereskedők BUDAPEST, IX., Hentes-utca 17. Sürgöny-cím: WEISSEFETT Budapest.

Interurban-telefon: József 14-50.